

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' שפות
הפיקוח על הוראת הערבית ועולם הערבים והאסלאם

תוכנית הלימודים בערבית לכיתות ז'-י"ב

לבית הספר העל יסודי הממלכתי והממלכתי-דתי | ירושלים

תוכן העניינים

8	התאמת תכנית הלימודים בערבית למדיניות הלמידה המשמעותית
9	פתח דבר
10	אוכלוסיית היעד לתכנית הלימודים
11	הנחות יסוד ורציונל התכנית
13	הנחות היסוד שבבסיס פיתוח התכנית
14	עקרונות פדגוגיים-דידקטיים ועקרונות מתחום הוראת השפה
16	דרכי הוראה ולמידה מומלצות
17	התאמה בין דרכי הוראה-למידה-הערכה (ה.ל.ה.)
21	מטרות התכנית
22	מבנה מפרט התכנים
24	תכנית הלימודים לחטיבת הביניים
24	מטרות ומפרט התכנים
24	כיתה ז
28	כיתה ח
31	כיתה ט

38 **תכנית הלימודים לחטיבה העליונה - מבוא**

39 **מטרות ומפרט התכנים**

39 כיתה י

43 כיתות יא-יב

52 **נספח התכנית**

53 יצירות בספרות ופרוזה ערבית מודרנית

56 ספרות ערבית קלאסית

59 הקוראן

61 מאגרי המילים

74 אתרי אינטרנט מומלצים

חברי ועדת המקצוע בערבית ובעולם הערבים והאסלאם משנת 2018

פרופ' אליעזר שלוסברג - יו"ר - אוניברסיטת בר אילן

גב' סיגלית שושן - מפמ"ר ערבית ועולם הערבים והאסלאם, משרד החינוך

פרופ' אייל זיסר - אוניברסיטת תל אביב

ד"ר נעמה בן-עמי - אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר ח'אלד שיח אחמד - אוניברסיטת תל אביב

ד"ר יוסי גבעוני - מכללת אורנים

ד"ר חן נפתלי עמר - מדריכה ארצית של "עולם הערבים והאסלאם"

מר נימר נמארנה - מדריך במרכז לחינוך ההתיישבותי

גב' רות בן אבי - מורה בתיכון מור מכבים-רעות

גב' רוני ברדה - מורה בתיכון אוסטרובסקי, רעננה

גב' דלית זלצר - מדריכה ארצית לחט"ע, מורה בעירוני ג', מודיעין

גב' קרן אנפנג - מורה לערבית בקרית חינוך דרור

גב' וופא מועדי - מפמ"ר ערבית למגזר הדרוזי והצ'רקסי

מר בני אליאש - מורה בתיכון האקדמיה ותיכון תל"י בית חינוך

גב' עידית בר - ממונה על תכנון קוריקולרי, אגף שפות, משרד החינוך

חברי ועדת המקצוע בערבית ובעולם הערבים והאסלאם (בין השנים 2015-2017)

פרופ' אליעזר שלוסברג - יו"ר - אוניברסיטת בר אילן

גב' סיגלית שושן - מפמ"ר ערבית ועולם הערבים והאסלאם, משרד החינוך

פרופ' אייל זיסר - אוניברסיטת תל אביב

ד"ר אלון פרגמן - אוניברסיטת בן גוריון

ד"ר בסיליוס בווארדי - אוניברסיטת בר-אילן ומכללת אורנים

ד"ר נעמה בן-עמי - אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר מירב נדלר עקירב - מדריכה מרכזת לערבית, מחוז תל אביב

מר שי דרורי - מורה בתיכון "אחד העם", פתח תקוה

מר נימר נמארנה - מדריך מרכז לחינוך ההתיישבותי

חזרה לתוכן

מר בני אליאש - מורה בתיכון האקדמיה ותיכון תל"י בית חינוך, ירושלים ומדריך במרכז מנח"י
גב' רוני ברדה - מורה בתיכון אוסטרובסקי, רעננה
גב' אביטל הורן - מורה בתיכון ע"ש אילן רמון, הוד השרון
גב' רות בן אבי - מורה בתיכון מור מכבים-רעות
גב' עידית בר - ממונה על תכנון קוריקולרי, אגף שפות, משרד החינוך

חברי ועדת המקצוע בערבית ובעולם הערבים והאסלאם (בין השנים 2013-2015)

פרופ' אליעזר שלוסברג - יו"ר - אוניברסיטת בר אילן
גב' סיגלית שושן - מפמ"ר ערבית ועולם הערבים והאסלאם, משרד החינוך
פרופ' אייל זיסר - אוניברסיטת תל אביב
ד"ר אלון פרגמן - אוניברסיטת בן גוריון
ד"ר בסיליוס בווארדי - אוניברסיטת בר-אילן ומכללת אורנים
ד"ר נעמה בן-עמי - אוניברסיטת בר-אילן
גב' עידית בר - ממונה על תכנון קוריקולרי, אגף שפות, משרד החינוך
מר שי דרורי - מדריך ארצי של "עולם הערבים והאסלאם", מורה בתיכון "אחד העם", פתח תקוה.
גב' רות בן אבי - מורה בתיכון מור מכבים-רעות ומדריכה ארצית לתקשוב
גב' אביטל הורן - מדריכה ארצית, חמ"ד
מר בני אליאש - מורה בתיכון האקדמיה ותיכון תל"י בית חינוך, ירושלים ומדריך במרכז מנח"י
גב' תקוה וילמובסקי - מדריכת "יא סלאם"
מר אילן רובין - מדריך במרכז לערבית, מחוז מרכז; אוניברסיטת תל-אביב
מר עפר אפרתי - האוניברסיטה העברית
מר דורון סקאל - מנהל אגף החינוך, עיריית חיפה
עריכה והבאה לדפוס של התכנית המותאמת: סיגלית שושן ועידית בר

חברי ועדת המקצוע בערבית ובעולם הערבים והאסלאם (בין השנים 2011-2013)

פרופ' מאיר בר-אשר - יו"ר - האוניברסיטה העברית

גב' סיגלית שושן - מפמ"ר ערבית ועולם הערבים והאסלאם, משרד החינוך

גב' עידית בר - ממונה על תכנון קוריקולרי, אגף שפות, משרד החינוך

ד"ר ליבנת הולצמן - אוניברסיטת בר אילן

ד"ר עלי חוסיין - אוניברסיטת חיפה

גב' אירית דוש-וינברג - מדריכה-מרכזת לערבית, מחוז ת"א

מר אילן רובין - מדריך במרכז לערבית, מחוז מרכז

מר מחמד חאמד - האוניברסיטה העברית

ד"ר אורי שחמון - האוניברסיטה העברית

מר דורון סקאל - מנהל אגף החינוך בעיריית חיפה

ד"ר דלית אטרקצי - מדריכה ארצי של "עולם הערבים והאסלאם"

גב' תקוה וילמובסקי - מדריכת "יא סלאם"

מר עפר אפרתי - האוניברסיטה העברית

מר בני אליאש - מדריך במרכז לערבית, מחוז מנח"י

חברי ועדת התכנית (עד שנת 2009)

יו"ר הוועדה - פרופ' מנחם מילסון, החוג לשפה וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית, ירושלים

מרכזת הוועדה - גב' עידית בר, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, משרד החינוך, ירושלים

מפמ"ר - ד"ר שלמה אלון, סגן יו"ר המזכירות הפדגוגית ומפמ"ר ערבית ואסלאם, משרד החינוך, ירושלים

גב' נעמי אביבי-וייסבלט - מפקחת על הוראת ערבית ואסלאם במחוז המרכז

ד"ר אהרן גבע-קליינברגר - החוג לשפה וספרות ערבית, אוניברסיטת חיפה

גב' מיכל גפטר - מדריכה ארצית ומורה בתיכון אחד העם, פתח תקווה

גב' עמליה השכל - מורה בתיכון הרצוג, כפר סבא

פרופ' יצחק חסון - החוג לשפה וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית, ירושלים

גב' לימור כהן-משיח - מורה בחטיבת ביניים ע"ש בר-לב, ראשון לציון

פרופ' אריה לוין (יו"ר ועדת המקצוע) - החוג לשפה וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית, ירושלים

גב' תמר ניצן - מורה בבית הספר התיכון ע"ש דקל וילנאי, מעלה אדומים

גב' אולה פרי - מורה בתיכון אוסטרובסקי, רעננה

ד"ר יהושע רוזנברג - האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, משרד החינוך, ירושלים

ד"ר ורדית ריספלר-חיים - החוג לשפה וספרות ערבית, אוניברסיטת חיפה

מר יוסי שדה - מורה בתיכון מור-מטרווסט, רעננה

ד"ר שלומית שרייבום-שבטיאל - המחלקה לערבית, אוניברסיטת בר-אילן

ייעצו והעירו הערות מועילות לתכנית:

מן האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים: ד"ר צופיה יועד, סימה חרוב, ליסה אמדור וראודה כרייני.

כמו כן סייעו ותרמו לתכנית: תמי גלבוע, מירי דאי, אירית דוש-ווינברג, יהודית דרור, עידית הראל, ענת וול, תקוה וילמובסקי, חגית ורניק, אליעזר ימיני, ענת כהן, יפעת ליצקי, אידית סידון, עדי עוז והדס קוממי.

עריכה והבאה לדפוס: עידית בר

עריכת הלשון: ליאורה הרציג

סדר ולוחות: ארט פלוס, ירושלים

התאמת תכנית הלימודים בערבית למדיניות הממשלתית

מסמך מעודכן זה של תכנית הלימודים מהווה את תכנית ההלימה המתאימה בין תוכני הלימוד לבין מסגרת שעות ההוראה של תחום הדעת, בהתאם למדיניות הממשלתית. מעוד שבשנת לימודים רגילה ישנם כ- 30 שבועות לימוד, מסמך ההלימה מניח כי בפועל, בשנת לימודים מתקיימת למידה במשך 27 שבועות, וזאת לאחר התחשבות בימי טיולים, אירועים ופעילויות חינוכיות. בנוסף, תכנית ההלימה מייחסת חשיבות לפינוי זמן ומרחב במהלך ההוראה לתהליכי למידה משמעותיים המבוססים על פעילות הבנייתית, למידת עמיתים ושיח דיאלוגי בין מורים ותלמידים. כמו כן, נערכה בתכנית זו הבחנה בין בסיס הידע והמיומנויות (בהיקף של 70% מהחומר) שיוערך בהערכה חיצונית (מסומן בצבע ורוד) לבין התכנים והמיומנויות להרחבה ולהעמקה (30% מהחומר) שיוערכו בהערכה פנימית בית-ספרית (מסומנים בצבע ירוק). הסימון **בצהוב** הוא להדגשת השינויים והעדכונים שנעשו על גבי תכנית הלימודים "לשון ערבית" שיצאה לאור בשנת 2009 (התשס"ט), וביחס לתכנית ההלימה בערבית שהתפרסמה בשנת תשע"ג.

עדכון המסמך ועריכתו (אפריל 2014): סיגלית שושן ועידית בר, משרד החינוך
ייעוץ והערות: צוות מדריכי ערבית, חברים מוועדת המקצוע בערבית
יו"ר ועדת המקצוע (תשע"ד, 2014): פרופ' אליעזר שלוסברג, אוניברסיטת בר אילן

השפה הערבית, השפה הרשמית השנייה במדינת ישראל, היא שפתם של כשלוש מאות מיליון בני אדם. הערבית הספרותית היא לשון התרבות של כל דוברי הערבית - מוסלמים, נוצרים ודרוזים כאחד, ולשון כתבי הקודש והתפילה של כל המוסלמים ברחבי העולם (כמיליארד ושלוש מאות מיליון נפש). לידעת השפה הערבית נודעת אפוא חשיבות רבה במדינת ישראל.

מתוך הכרה בחשיבות זו נקבעה בשנת 1995 חובת לימוד ערבית כשפה זרה שנייה בכיתות ז-י.¹

תכנית הלימודים הראשונה להוראת "לשון ערבית לבית הספר העברי" פורסמה בשנת 1994, ועתה התעורר הצורך בעדכון התכנית. האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים ערך סקר מקיף (באמצעות מכון סאלד) בקרב מנהלי בתי ספר, מורים ותלמידים. הסקר התמקד במצב לימודי הערבית בכיתות חטיבת הביניים, בחן את מידת יישום תכנית הלימודים הקיימת, וסקר את ציפיות המורים והמנהלים מתכנית לימודים חדשה. ממצאי הסקר תמכו בהחלטה בדבר הצורך בעדכון תכנית הלימודים ובשילוב תכנים שיהלמו את תחומי העניין של התלמידים. עוד עלה הצורך לשים דגש על פיתוח מיומנויות ההבעה בעל פה, וכן לתת מענה לקשיים העולים מהוראת ערבית בכיתות הטרוגניות.

חברי ועדת התכנית אימצו את הגישה שלפיה רצוי לפתח את מיומנויות השפה ולהרחיב את אוצר המילים בד בבד עם לימוד הדקדוק. לדעת חברי הוועדה, תכנית לימודים שיסודה בגישה זו תגביר את המוטיבציה של התלמידים ללמוד את השפה הערבית, ואף תרחיב את מעגל התלמידים שיבחרו בלימוד מוגבר של השפה הערבית בחטיבה העליונה.

על בסיס הנחות יסוד מוסכמות, הגדירו חברי הוועדה מטרות אופרטיביות, ובצדן פירוט התכנים המבטאים את רצף הלמידה במהלך שנות הלימוד. פירוט זה משקף למורים בצורה בהירה את הנדרש בתהליך ההוראה-למידה-הערכה, ואת ההישגים המצופים מן התלמידים. מכאן שהתכנית מבוססת על עיקרון הרצף בלימוד הערבית בכיתות ז-ט ובהמשכו בכיתות י-יב.

תכנית זו שמה, בין השאר, דגש על הרחבת אוצר המילים, על היכרות עם טקסטים מתחומים שונים והבנתם, על הבנת הנשמע ועל הבעה בעל פה ובכתב. התכנית אף מזמנת היכרות ראשונית בעל פה עם פתגמים, ברכות, וכן מילות פנייה ונימוס בערבית, החל בכיתה ז, כלומר החל בשלבים הראשונים של לימוד השפה. תכנית הלימודים מתייחסת גם לקשיים שהתגלו במהלך השנים בהוראת הדקדוק ובלמידתו. כקודמתה, התכנית החדשה מציגה מטרות ללימוד המערכת הדקדוקית, מתוך הכרה שמערכת זו מהווה את השלד של הלשון כולה. אולם בשונה מן התכנית הקודמת, מושם בה דגש על הגישה הפונקציונלית בהוראת הדקדוק. תפיסה זו באה לידי ביטוי בהנחיית המורים להוראת החומר הדקדוקי כך שיהיה קשור לטקסטים הנלמדים, ולא יוצג באופן תאורטי וכנושא נפרד ומנותק. כל זאת, מתוך ההכרה שלכשירות הלשונית אותה חשיבות כמו לידע התאורטי.

1 "ידע לשוני דרוש למטרות של ניהול הצרכים הרשמיים של המדינה, ללכידות חברתית ולשיתוף פעולה כלכלי, מסחרי, טכני ועסקי, וכן כדי לפתוח פתח לתרבויות חדשות. לפיכך מן הראוי שבוגרי מערכת החינוך בישראל יהיו בעלי כשירות לשונית במספר רב של שפות" (מתוך חוזר מנכ"ל נ"ה/10, 1 ביוני 1995). ר' גם חוזר מנכ"ל מיוחד (1996) מדיניות החינוך הלשוני בישראל. משרד החינוך, התרבות והספורט, ירושלים.

אוכלוסיית היעד לתכנית הלימודים

מסמך זה נועד לסייע למורים, למנהלים ולמפקחים בתכנון ההוראה. הוא מציג את העקרונות, הנחות היסוד והמטרות של התכנית, כמו גם את התכנים שיש ללמד ואת ההישגים המצופים מן הלומדים.

התכנית גם אמורה לסייע למכשירי מורים, למרכזי מקצוע, למדריכים, לכותבי חומרי למידה ועזרי הוראה, למעריכים ולכותבי שאלוני בחינות, בתהליך עבודתם ובתהליך קבלת ההחלטות בתחום לימודי הערבית בבתי הספר העבריים במדינת ישראל.

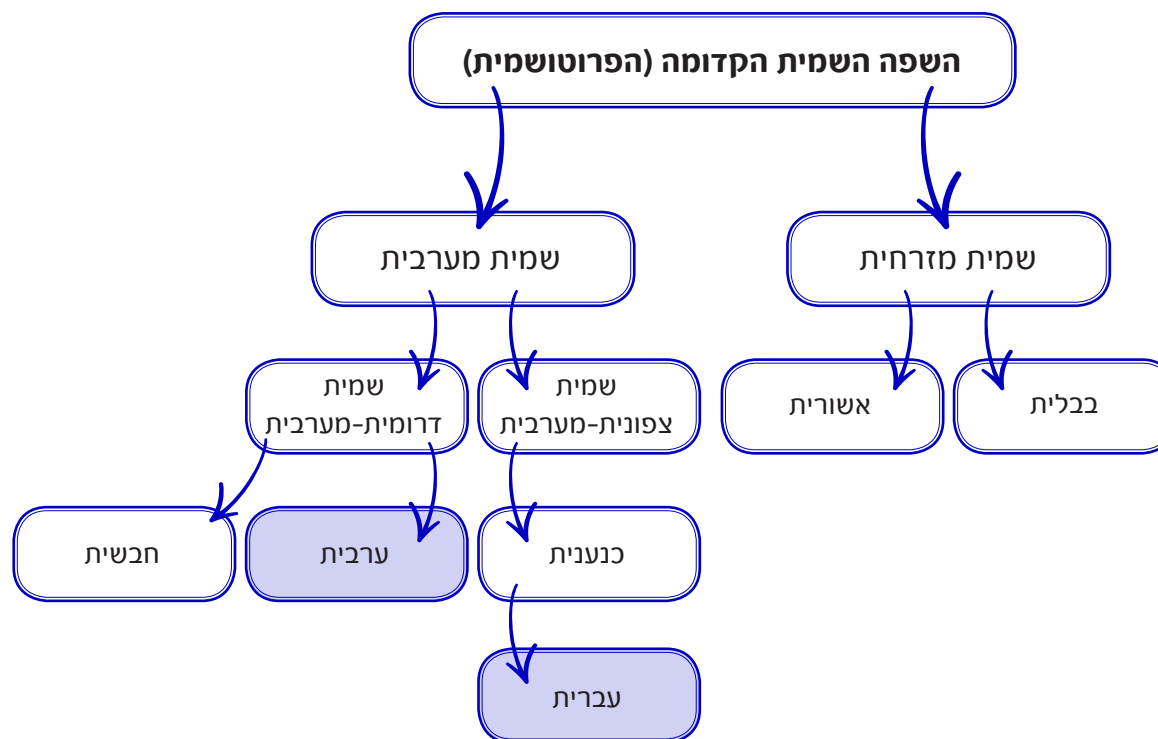
חזרה לתוכן

השפה הערבית

הזיקה בין העברית והערבית

העברית והערבית שייכות למשפחת הלשונות השמיות, וקיים ביניהן דמיון רב בתחומי תורת ההגה והצורות, התחביר ואוצר המילים. ניתן להשתמש בעובדה זו כדי ליצור תחושת קרבה בין התלמיד המתחיל ובין השפה הערבית. לעתים אפשר להיעזר בקרבה לשונית זו כדי להקל על קליטת החומר הנלמד. התרשים שלהלן מסביר את יחסי הקרבה בין העברית והערבית:

הערבית הספרותית והערבית המדוברת

בערבית קיימים שני סוגי לשון: הערבית הספרותית (اللغة الفصحى) והערבית המדוברת (اللغة العامية). אחת התופעות המרכזיות בתרבות הערבית היא תופעת הדיגלוסיה, כלומר מצב שבו החברה נזקקת בו-זמנית לשתי צורות לשון. הערבית הספרותית היא שפת הכתיבה והתרבות, ואילו הערבית המדוברת היא לשון הדיבור של כל דוברי הערבית ללא הבדל, בלי קשר לרמת השכלתם או מעמדם החברתי.

יש להדגיש שהלשון היחידה הנלמדת בבתי הספר בכל העולם הערבי היא הלשון הערבית הספרותית. המונח 'ערבית ספרותית' מציין את לשון הכתיבה, החינוך והתרבות בכל התחומים. אפילו ספרי הילדים לבני הגיל הרך נכתבים בערבית ספרותית.

אחד ההבדלים המהותיים בין הערבית הספרותית לערבית המדוברת הוא שהערבית הספרותית היא אחידה – פחות או יותר – בכל הארצות הערביות, ואילו הערבית המדוברת איננה אחידה: יש אלפי להגים (דיאלקטים) של ערבית מדוברת. קיימות קבוצות רבות של דיאלקטים ערביים, הכוללות מספר רב מאוד של דיאלקטים השונים זה מזה.² ניתן למיין את הדיאלקטים לפי שלושה קריטריונים: הקריטריון הגאוגרפי, החברתי והעדתי-דתי. מבחינה גאוגרפית, מתחלקים הדיאלקטים לשתי קבוצות גדולות – המזרחית והמערבית; כל אחת מן הקבוצות האלה מתחלקת לפי ארצות, ובכל ארץ קיימות קבוצות דיאלקטים שונות הנבדלות זו מזו לפי אמות מידה גאוגרפיות, חברתיות ולעיתים עדתיות-דתיות. למעשה, אין דיאלקט אחיד בשום ארץ דוברת ערבית; משום כך מושגים כגון ערבית מצרית, ערבית סורית או ערבית עיראקית וכו' אינם מדויקים. כדי להדגים את המציאות הלשונית המגוונת והמסובכת אפשר להציג בקצרה את קבוצות הלהגים הרווחים בארץ ישראל:

- א. הלהגים העירוניים של מישור החוף וקרבתו, כגון עכו, חיפה, יפו וירושלים. מאפיין בולט של קבוצה זו הוא שה-**ق** נהגית כהמזה.
- ב. הלהגים הכפריים של מרכז ארץ ישראל הכוללים את להגי אזור המשולש והכפרים הסובבים את ירושלים. שני מאפיינים בולטים של קבוצה זו הם: הגיית ה-**ق** כ-**ك**, והגיית ה-**ك** כ-**ص**.
- ג. הלהגים הבדואיים של הנגב המתאפיינים בהגיית ה-**ق** כ-**ג**.
- ד. בגליל קיימות קבוצות להגים שונות שתקצר היריעה מלפרטן כאן, ואולם מן הראוי להזכיר את הדיאלקטים המיוחדים לעדה הדרוזית, המתאפיינים בהגיית ה-**ق** כ-**ق**. כמו כן, יש לציין שלהגי הבדואים בגליל שונים מאלו של הנגב.

הכתב הערבי

הלשון הערבית, בדומה לעברית, נכתבת מימין לשמאל, ובה 28 אותיות. ההבחנה בין האותיות נעשית, בין השאר, באמצעות נקודות דיאקריטיות (נקודות מבחינות) מעל או מתחת לאותיות. אחד המאפיינים הבולטים של הכתב הערבי הוא שמרבית האותיות מתחברות זו לזו ונכתבות במשיכת קולמוס אחת. לרוב האותיות יש צורות שונות בהתאם למיקומן במילה.

מקורו של הכתב הערבי הוא בכתב הנבטי. במאה השביעית, עם עליית האסלאם, הפך הכתב הערבי לשימושי, והועמק העיסוק בו גם כאמצעי אמנותי. במהלך השנים פותחו סוגי כתב שונים:

עד המאה ה-11 נפוץ הכתב הכפוי המתייחד בזוויות ישרות. כיום משמש כתב זה בעיקר לקישוט בספרי קוראן ובקירות המסגדים, אך חדלו להשתמש בו לכתיבת ספרים. סוג הכתב השכיח ביותר בדפוס כיום הוא הכתב הנֶסְחִי, ועל כן משתמשים בו בספרי הלימוד בערבית.

2 תיאור הערבית המדוברת שלהלן מתבסס על: א' לוין, **דקדוק הלהג הערבי של ירושלים**, ירושלים, מאגנס, תשנ"ה, עמ' 261-246.

הנחות היסוד שבבסיס פיתוח התכנית

- ידיעת השפה הערבית היא בעלת ערך רב לכל אזרח במדינת ישראל.
- השפה הערבית היא שפה של תרבות עשירה; היא פותחת שערי מדע, מוסיפה השכלה ודעת ללומדיה ומרחיבה את אופקיהם.
- לימוד שפה זרה מעורר מודעות לטבעה של השפה, מאפשר לעמוד על ההבדלים בין שפות ומעמיק את הבנת שפת האם של הלומדים.
- יסודות השפה מושתתים על ארבע אופנויות השפה - האזנה, קריאה, דיבור וכתיבה.
- רכישת הידע הלשוני מתבצעת טוב יותר בתוך הקשר טקסטואלי ומתוך צרכים תקשורתיים.
- למידת שפה זרה חדשה מתאפשרת ביתר קלות לאחר שהתלמידים פיתחו מיומנויות לשוניות / אורייניות בשפת האם.
- מעורבותם של הלומדים בתהליך הלמידה וחויית ההצלחה מגבירות את המוטיבציה להתקדם ברכישת השפה.

עקרונות פדגוגיים-דידקטיים ועקרונות מתחום הוראת השפה

א. הערבית הספרותית היא השפה הנלמדת בבתי הספר העבריים

בשנים הראשונות של רכישת השפה הערבית יש להתמקד בשפה הערבית הספרותית (התקנית) ולא בערבית המדוברת. הטעם העיקרי לבחירה זו הוא שהערבית הספרותית היא שפת התקשורת והתרבות של כל דוברי הערבית באשר הם, ואולם טעם נוסף הוא שגם לשם לימוד הערבית המדוברת יש ללמוד תחילה את יסודות הערבית הספרותית. עיקרון זה נסמך על מחקרים שהוכיחו כי תלמידים שלמדו בשנות לימודיהם הראשונות ערבית מדוברת באותיות עבריות התקשו מאוחר יותר לרכוש את השפה הערבית הספרותית; ולעומתם, אלה שלמדו קודם ערבית ספרותית רכשו בסיס טוב ללימוד השפה המדוברת. בכיתות יא-יב יכולים תלמידים המעוניינים בכך ללמוד לדבר ערבית מדוברת, ולבסס את ידיעותיהם בשפה זו במסגרת מסלול מיוחד ללימוד השפה המדוברת (ראו בהמשך: מטרות ומפרט התכנים לחטיבה העליונה).

ב. לימוד פונקציונלי של המבנים הלשוניים

בתכנית לימודים זו מושם דגש על לימוד המבנים הלשוניים בתוך מסגרות טקסטואליות במטרה להדגיש את האוטנטיות של השפה ואת השימושיות שלה, ולא את הלימוד התאורטי של המבנים הלשוניים בלבד. הידע הלשוני נבנה נדבך על נדבך ובהדרגה, על פי שכיחות התופעות הדקדוקיות ונחיצות השליטה בהן להבנת הטקסטים הנלמדים. ידע זה נלמד בצורה שיטתית ומתאימה לגיל הלומדים וקשור בקשר הדוק למבנים הלשוניים שהם רוכשים בלימודי שפת האם ודקדוקה (עברית).

ג. יצירת אוצר מילים משותף

- תכנית הלימודים כוללת מאגרי מילים שמטרתם ליצור **גרעין משותף של אוצר מילים אצל התלמידים**, ללא קשר לספר לימוד מסוים (ראו בנספח: מאגרי המילים).
- המילים נבחרו בחלקן מתוך ספרי הלימוד השונים, ומאגרי המילים נערכו באופן שיטתי ומובנה.
- הקריטריונים שהנחו את מפתחי התכנית בבחירת המילים הם אלה:
1. מילים שכיחות היכולות לשמש בהקשרים שונים;
 2. מילים שמשקפות עולמות תוכן הקרובים לתלמידים;
 3. מילות תפקוד המתאימות לרמות הכיתות השונות;
 4. התאמת רמת הקושי והמורכבות של המילים לדרגת הכיתה;
 5. מילים המתאימות לנושאים הנלמדים באותה הכיתה (לדוגמה: במאגר המילים של כיתה ז מופיעים שמות של מדינות ערב שעליהן נדרשים התלמידים לספר במסגרת הכרת העולם הערבי - דת ותרבות);
 6. יצירת מאגר מילים נרחב ומקיף לכל כיתה, תוך מתן אפשרות בחירה מתוכו: מילים לידיעה אקטיבית (הבעה בעל פה והבעה בכתב) ומילים לידיעה פסיבית (האזנה וקריאה).

נוסף על מאגר המילים המובא בתכנית, רצוי לחשוף את התלמידים במהלך הלימודים לאוצר מילים הקשור לנושאים אקטואליים העולים מתוך תהליכי ההוראה והלמידה בכיתה.

על פי עקרונותיה של התכנית, חשוב להדגיש שאוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר טקסטואלי ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה, מכיוון שבהוראת שפה המילים נמצאות בהקשר ומשולבות, עד כמה שניתן, בטקסטים אותנטיים.

ד. רלוונטיות תוכני הלמידה

בחירת הטקסטים שילמדו והתאמת תכניהם לתחומי העניין של התלמידים ולאירועים אקטואליים עשויים לתרום להגברת העניין של הלומדים. מהלך זה עשוי אף לעודד ולהגביר את המוטיבציה של התלמידים ללימוד השפה הערבית.

ה. עיקרון הספירלות

התכנית בנויה כך שכל שלב בלימוד השפה מהווה נדבך נוסף, הבנוי על השלב הקודם ומתבסס עליו. לדוגמה, בתחום רכישת אוצר המילים, התכנית מציעה מאגר של אוצר מילים המתרחב משנה לשנה על בסיס אוצר המילים שנלמד בשנה הקודמת. גם המבנים הלשוניים מושתתים על הידע הלשוני שנלמד בשנים הקודמות, במטרה להופכו לרחב ולמורכב יותר עם ההתקדמות בידיעת השפה במהלך הלמידה.

ו. הסביבה הלימודית

סביבת לימודים עשירה שייצור המורה עשויה לטפח את העניין והסקרנות של התלמידים ביחס ללימוד הערבית, להעמיק את הידע שלהם בשפה ולהרחיב את ידיעותיהם בתרבות הערבית. סביבה כזו אמורה לכלול סרטים והצגות בערבית, קטעי קריאה מעולמות שיח שונים (ספרות, עיתונות ועוד), אמצעי המחשה (כגון: איורים, תצלומים, מפות), אמצעים אור-קוליים (כגון וידאו, DVD, טלוויזיה, תקליטורים), סביבת לימודים מתקשבת (אתרי אינטרנט, מאגרי מידע ממוחשבים, מילונים מקוונים וכיוצא בזה). רצוי שסביבת הלמידה תהיה לעתים גם מחוץ לכותלי הכיתה, ותכלול סיורים בכפרים ערביים, בערים ערביות או במוזאונים (כגון מוזאון האסלאם). למידה בסביבה עשירה ומגוונת, כמו גם בסביבה אותנטית, תסייע בידי הלומדים להבין את הקשר בין השפה לבין התרבות, ואף תרחיב את ידיעותיהם במורשת הערבית-אסלאמית.

ז. קשרים וזיקות לתחומי דעת אחרים

המקצוע "לשון ערבית" קשור למספר מקצועות הנלמדים בבית הספר:

- א. **עברית:** בשל הקרבה הלשונית בין העברית והערבית בתחום אוצר המילים, הדקדוק והתחביר, מסייע לימוד השפה הערבית להבנה טובה יותר של שפת האם - עברית.
- ב. **עולם הערבים והאסלאם:** תכנית זו מתייחסת למספר תכנים הקשורים גם בתכנית "עולם הערבים והאסלאם" (שהיא תכנית בחירה לחטיבה העליונה), בין אם בתחום דת האסלאם ומצוות היסוד ובין אם בתחום ההיסטוריה המוסלמית ומדינות המזרח התיכון.
- ג. **היסטוריה:** במסגרת לימודי ההיסטוריה בחטיבת הביניים נלמד הנושא 'עליית האסלאם ומצוות היסוד בו'. בגלל הקשר ההדוק בין השפה למורשת ולתרבות, הנושא מוזכר גם בתכנית זו.

דרכי הוראה ולמידה מומלצות

- הקניית השפה תיעשה בהדרגה, מן הפשוט אל המורכב יותר. אנו ממליצים לפתח בתחילת תהליך ההוראה והלמידה את מיומנויות ההאזנה וההבנה בעל פה של התלמידים, על ידי חשיפתם לקטעי שמיעה (בהקראת המורה או באמצעות קטעים מוקלטים) ובהם אותיות ומילים שטרם נלמדו, ועל ידי אימונם בדיבור בערבית (המורה ישוחח בערבית בכיתה בעת מתן הוראות בסיסיות כמו פתיחת ספרי הלימוד, בדיקת נוכחות). זאת כדי להרגילם לשמיעת הלשון ולהבחנה בהגאים שלה. בהדרגה יש לשלב את שאר מיומנויות השפה – הבנת הנקרא וההבנה בכתב.
- בתהליך הוראת הערבית רצוי להשוות בין עברית לערבית ולעמוד על הדמיון בין שתי השפות – באותיות, במילים ובצורות הדקדוקיות. ייטיב המורה לעשות אם יציג כבר בשיעורים הראשונים את הדמיון הרב בין המילים הבסיסיות ביותר: אברי הגוף (יד, ראש, אצבע, עין, רגל, שוק); המשפחה (אב, אם, ילד, בן, בת); הזמן והמאורות (זמן, יום, לילה, שמש, כוכב), ימות השבוע, שמות החודשים ועוד.
- מומלץ לשלב במידת האפשר את לימוד הנושאים הדקדוקיים במסגרות טקסטואליות ופונקציונליות. יש לבחור קטעי קריאה כבסיס להסבר של סוגיות דקדוקיות המופיעות בקטע. רצוי לעסוק בשלבים הראשונים של ההוראה בכללי דקדוק קלים, ובהדרגה לעבור למורכבים יותר. עם זאת, יש לזכור כי אין לוותר על תרגילי שינון בנושאים המחייבים זאת, כגון נטיית הפועל והשם.
- בתהליך הוראת הערבית יש להשתמש במגוון טקסטים מעולמות שיח שונים. רצוי להקפיד ככל האפשר על עקרון האוטנטיות של הטקסטים. אוצר המילים יילמד כחלק אינטגרלי מהטקסטים הנלמדים (ולא כרשימות מילים מנותקות מהקשר).
- בהתאם לעקרון הלימוד הספירלי, יש לחזור ולתרגל את אוצר המילים שנלמד בשיעורים הקודמים ואת הנושאים הדקדוקיים, להתבסס עליהם ולהרחיבם משיעור לשיעור.
- בעת קריאת טקסטים בערבית, רצוי להשתמש באסטרטגיות הקריאה הבאות: יש לעיין בטקסט עיון ראשוני ולזהות את התוכן או הנושא של הטקסט, לאחר מכן לחפש בטקסט מילים חוזרות, ציטוטים, תמונות מסייעות, מילים מוכרות וכן מילים דומות לעברית.
- יש להתאים את דרכי ההוראה לצורכי התלמידים ולהכיר בשוני ביניהם.
- בתהליך ההוראה והלמידה ייעשה שימוש במגוון חומרים, באמצעי מחשוב ותקשוב ובאמצעי המחשה למיניהם, כגון: תצלומים, כרטיסיות מילים, מפות של אזור המזרח התיכון, חומרים אור-קוליים במעבדה לשונית (רדיו, קלטות שמע, וידאו, DVD, תכניות טלוויזיה והקלטות למיניהן), וכן אמצעים ממוחשבים, כגון אינטרנט ומאגרי מידע בערבית.

התאמה בין דרכי הוראה-למידה-הערכה (ה.ל.ה.)

בתחום של הערכת הישגים מקובלות שתי גישות מרכזיות השונות זו מזו:³

- א. **הגישה האיכותית** – על פיה נתפסת ההערכה כ"הערכה לשם למידה" (הל"ל). גישה זאת מוכרת גם בשם "הערכה מעצבת".
- ב. **הגישה הכמותית** – על פיה נתפסת ההערכה כ"הערכה של הלמידה" (הש"ל). גישה זאת מוכרת גם בשם "הערכה מסכמת".

כל אחת מהגישות מציבה מטרות הערכה שונות המנתבות את תרבות הלמידה וההוראה בכיתה. מטרת ההערכה על פי הגישה הראשונה היא מתן משוב ללומדים ולמורים במהלך העשייה, כדי לקדם את הלמידה וההוראה; ואילו מטרת ההערכה על פי הגישה השנייה היא מתן סיכום או דין וחשבון על רמת הישגיהם של הלומדים, ואלה מוצגים בציונים לצורך מיון, דירוג וכדומה.

לאור תרומתה הפוטנציאלית של הגישה האיכותית לשיפור ההוראה ולקידום הלומדים – כמשתמע מן הנאמר להלן – מומלץ לאמץ אתהליך יישומה של התכנית בגישה האיכותית, ההערכה היא חלק בלתי נפרד מתהליך הלמידה וההוראה. יסודה של גישה זו הוא בתפיסה הקונסטרוקטיביסטית של הלמידה, המדגישה את יצירת הידע והבנייתו על ידי הלומדים בתהליך בנייה פרשני. תהליך כזה יש בו כדי להגביר את ההיענות של המורה לצורכיהם השונים של הלומדים, ליכולתיהם, לאינטליגנציות השונות שבורכו בהן ולסגנונות הלמידה השונים שלהם.

ההערכה על פי גישה זו (הל"ל) אינה אירוע חד-פעמי המתרחש בנקודת זמן נתונה שנקבעה מראש, אלא היא **מתמשכת לאורך** הלמידה כולה. ההערכה אינה מתייחסת אך ורק להישגים ולתוצרי למידה, והיא אינה נתונה בלעדית בידי המורים או המומחים למידה. הלומדים והמורים גם יחד מעריכים את הלמידה בעת התרחשותה, הם בוחנים באיזו מידה הושגו היעדים, מאתרים נקודות חוזק, נקודות לשיפור, קשיים וכשלים. במהלך הלימוד אוספים הלומדים והמורים ראיות מצטברות על עשייתם, מפיקים לקחים ומיישמים אותם. תהליך ה"הערכה לשם למידה" שבו שותפים המורה והלומדים, כולל שלושה מהלכים מרכזיים:

- (א) מציבים יעדים ומטרות שאת מידת השגתם מבקשים להעריך;
- (ב) מעצבים מטלות וקובעים קריטריונים ונקודות קבע (benchmarks) שלפיהם יוערך הביצוע (מחווין); (ג) מעריכים את הביצוע תוך הפקת משוב בונה.

בתהליך הערכה זה, הלומדים אמורים להבין מהם ההישגים המצופים מהם בתחומי התוכן ובתחום מיומנויות הלמידה והחשיבה הנגזרים מן המטרות, לאן הם אמורים להגיע ובאילו דרכים ישיגו את היעדים שהיו שותפים בהצבתם. הלומדים שותפים פעילים במדידת הישגיהם ובהערכתם במהלך הלמידה, ואגב כך משפרים את ביצועי ההבנה שלהם בחומר הנלמד.

בתהליך ההערכה לשם למידה (הל"ל) יתקיימו התנאים הבאים:

- יישמר הקשר בין תהליכי ההערכה, הלמידה וההוראה.
- ההערכה תתייחס לביצועי ההבנה של הלומדים, הכוללים הן את תחום התוכן והן את תחום כישורי החשיבה והלמידה שההוראה אמורה לפתח אצלם.

3 מ' בירנבוים, צ' יועד, ש' כ"ץ, ה' קימרון. **בהבנייה מתמדת, סביבת למידה מתוקשבת לפיתוח מקצועי של מורים בנושא תרבות ההל"ה המטפחת הכוונה עצמית בלמידה**, ירושלים, הוצאת מעלות, 2004, יחידה 7.

- ההערכה תתרחש במסגרת דיאלוג מתמשך בין המורים ללומדים.
- הלומדים יטלו חלק פעיל בתהליכי ההערכה, וכך יוכיחו את המסוגלות שלהם ללמידה משמעותית ואת הבנת הנלמד (הכוונה לתהליכים כגון: הערכה עצמית, הערכת עמיתים, שותפות בהצבת היעדים ובהגדרת סוג הראיות הנדרשות).
- ההערכה תכלול מטלות משמעותיות ומאתגרות, שתתבצענה בסביבות למידה מגוונות.
- לפיכך, מומלץ לא להסתפק בהערכה המפיקה ציון מספרי מסכם בלבד. ככל שיאומצו דרכי הערכה איכותיות יותר תהווה ההערכה יסוד בונה בתהליכי הלמידה וההוראה, ותגבר ההיענות לצורכי התלמידים השונים: ליכולותיהם, לאינטליגנציות השונות שבהן בורכו, לסגנונות הלמידה השונים שלהם וכדומה.

הכלים העיקריים לאיסוף ראיות על הישגים והערכותם:

- ✓ מטלות ביצוע כמטלת הערכה (+מחווים)
 - ✓ יומני תיעוד הלמידה (תיעוד ורפלקסיה)
 - ✓ תלקיטים (פורטפוליו + מחוון)
 - ✓ עבודות ומבחנים מסוגים שונים (בתנאי שיפוחו על פי העקרונות הנ"ל).
- באמצעות כלים אלה אוספים הלומדים והמורים ראיות על תהליכי הלמידה ובאמצעותם גם מעריכים את הבנת הנלמד, מסיקים מסקנות ומיישמים אותן כדי לקדם את הישגיהם. הכלים להערכה עשויים להשתנות, אך חשוב להקפיד על מהלכי הערכה ומשוב רציפים לאורך תהליך הלמידה וההוראה, הן כדי שהתלמידים יוכלו להעריך את התקדמותם ואת שליטתם בחומר והן כדי לאפשר למורים משוב לדרך ההוראה.

מטלת ביצוע כמטלת הערכה

מטרתה של מטלת הביצוע כמטלת ההערכה⁴ היא להעריך את יכולתם של התלמידים לפתור בעיה שפתרונה נגזר מתהליך הלמידה המתמשך שבו הבנו את הידע בנושא תוך הפעלת מיומנויות חשיבה גבוהות כמו: תכנון, ארגון ומיזוג מידע, הסקת מסקנות וביקורתיות. מטלת הביצוע היא משימה מאתגרת, פתוחה ומורכבת, המאפשרת מתן פתרונות שונים לבעיה שהוגדרה. בתחילה נדרשים הלומדים לתכנן את מהלך עבודתם ולהפעיל שיקול דעת בבחירת התכנים המתאימים, בהמשך הלומדים חוקרים ומעלים פתרונות שונים לבעיה, בוחנים אותה מנקודות מבט שונות, ומפעילים תהליכי חשיבה

4 דוגמאות למטלות ביצוע, למחווים, ליומני תיעוד הלמידה, לתלקיטים ולכלים נוספים בהערכה, אפשר למצוא ב:

מ' בירנבוים, **חלופות בהערכת הישגים**, תל אביב, רמות, 1997.

מ' בירנבוים (עורכת), **הערכה מושכלת - מתיאוריה למעשה**, תל אביב, רמות, 1999.

איך עושים את זה, מדריך מעשי לחלופות להערכת הישגים האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, ירושלים, מעלות, תשס"ג.

מדריך להוראת אזרחות, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, ירושלים, מעלות, תשס"ד.

5 דוגמאות למטלות ביצוע, למחווים, ליומני תיעוד הלמידה, לתלקיטים ולכלים נוספים בהערכה, אפשר למצוא ב:

מ' בירנבוים, **חלופות בהערכת הישגים**, תל אביב, רמות, 1997.

מ' בירנבוים (עורכת), **הערכה מושכלת - מתיאור ש' טישמן, ר' פרקינס, א' גיי, הכיתה החושבת**, ירושלים, מכון ברנקו וייס ומשרד החינוך, האגף לתכניות לימודים, 1996, עמ' 2.

מורכבים כדי להציג את הידע שהבנו. מטלת ביצוע אינה מתרחשת בלחץ של זמן, והיא מאפשרת עבודת צוות, כשהדיון הקבוצתי ומהלכים רפלקטיביים של הלומדים תורמים להעמקת ההבנה.

תוצרים אפשריים למטלת הביצוע בערבית

1. דו"ח (לדוגמה: התלמידים עורכים ריאיון ובו שאלות מוגדרות בערבית ומגישים דו"ח סיכום של הריאיון שערכו).
2. דגם (התלמידים בונים, למשל, דגם של מבנה קדוש לאסלאם, כמו הכעבה או כיפת הסלע)
3. מצגת (התלמידים בונים מצגת בערבית על נושא שבחרו, למשל: התלמידים מציגים מידע ותמונות של מדינה ערבית במזרח התיכון במסגרת הכרת העולם הערבי בנושאי דת ותרבות).
4. עיתון (לדוגמה: כל תלמיד כותב מספר משפטים על עצמו, או על נושא הקרוב ללבו; החומר הכתוב נערך כגיליון של עיתון המחולק לתלמידים).
5. תערוכה (לדוגמה: המורה והתלמידים מארגנים תערוכה בנושא נבחר, למשל: העדה הדרוזית. על הנושא הנבחר נאספים מאמרים, תמונות וצילומים). ראשיתו של תהליך פיתוח מטלת הביצוע היא בהצבת יעדים להערכת ביצועי הלומדים את המטלה ואת מידת השגת היעדים. לפיכך יש להציב מראש קריטריונים מוסכמים ומוגדרים היטב באמצעות מחוון. רצוי לפתח קריטריונים אלה בשיתוף התלמידים.

מחוון

מחוון הוא כלי לארגון הקריטריונים להערכת ביצוע של מטלה. המחוון מתאר ביצועי לומדים בדירוגים של איכות - נקודות קבע (benchmarks). הצבת הקריטריונים ונקודות הקבע מאפשרת ללומדים לדעת מראש מה מצופה מהם בביצוע המטלה וכיצד תוערך עבודתם. נקודות הקבע מתארות, ביחס לכל אחד מהקריטריונים שהוצבו, דרגות ביצוע שונות: גבוהה, בינונית ונמוכה. נקודות הקבע מתארות את איכות אפיוני הביצוע של הלומדים בשלבים השונים של ביצוע המטלה במונחים של תוכן ובמונחים של ביצועי חשיבה; כלומר, מנוסחות במונחים התנהגותיים וכוללות דוגמאות שבאמצעותן יוכלו המורים והלומדים להעריך את איכות ביצועה של המטלה.

יומן תיעוד הלמידה (תיעוד ורפלקסיה)

יומן תיעוד הלמידה הוא אחד מכלי הלמידה וההערכה המעודדים את הלומדים להתבוננות פנימה על תהליכי הלמידה ועל הבנת החומר הנלמד. היומן מכיל אוסף של הערות ומחשבות שהלומדים כותבים על תהליך הלמידה שלהם ועל הישגיהם. הנחיית הלומדים לחשיבה ולכתיבה רפלקטיבית מעודדת אותם להתבונן ממרחק של זמן על המהלכים שעברו ועל תוצאותיהם. החשיבה והכתיבה הרפלקטיבית ביומני תיעוד הלמידה ממקדות את הכותבים בניתוח הנעשה, באיתור מהלכים מוצלחים ובהבנתם, ובאיתור נקודות לחיזוק הלמידה ולתכנון השיפור הנדרש. באמצעות יומני תיעוד הלמידה, המורים מנהלים דיאלוג כתוב עם תלמידיהם, ואילו הלומדים מנהלים דיאלוג פנימי עם עצמם, וחיצוני עם מוריהם ולעתים אף עם עמיתיהם. דיאלוגים אלה מהווים סוג של ראיות משמעותיות שהלומדים מספקים לעצמם ולמוריהם על תהליכי הלמידה שלהם, על אסטרטגיות החשיבה שלהם ועל מידת הבנתם את הנלמד. היומן יתנהל בעברית, על מנת להדגיש את ההתבוננות פנימה על תהליכי הלמידה שהתלמיד עובר במהלך רכישת השפה הערבית.

תלקיט (פורטפוליו)

תלקיט הוא אוסף מכוון של חלק מהעבודות של הלומד, שנבחרו על ידו בקפידה במהלך השנה כדי להביאן כראיות למהלכי הלמידה ולביצועי ההבנה שלו את החומר הנלמד. לכן, התלקיט משקף את התקדמותו והישגיו של הלומד במקצוע הנלמד. התלקיט משמש כלי להערכה מתמשכת של תהליך הלמידה ותוצאותיה, ומעיד על תהליך הבניית הידע של הלומד במהלך למידתו. מאחר שהתלקיט נבנה באופן אישי על ידי כל לומד, הוא גם אמצעי לביטוי עצמי וייחודי. חשוב מאוד שהמורים והלומדים יגדירו לעצמם מראש מהי מטרת התלקיט ואיזה שימוש יעשה בו, ויבנו במשותף קריטריונים ברורים להערכתו.

עקרונות לבניית התלקיט

- הלומדים קובעים ומנסחים עם המורים:
 - א. קריטריונים ברורים לבחירת החומר שייכלל בתלקיט (המייצגים ידע-תוכן וכישורי חשיבה של הלומדים בזיקה למטרות התכנית).
 - ב. קריטריונים ברורים להערכת התלקיט.
 - ג. הלומדים אחראים לניהול התלקיט לאורך השנה ולבחירת הראיות שיכללו בו.
 - ד. כל פריט שייבחר להיכלל בתלקיט ילווה בהסבר: מדוע נבחר, מה הוא אמור לייצג, איך נוצר, מה היו הקשיים במהלך ביצועו, כיצד התגברו על הקשיים, מהו הערך המוסף של פריט זה לעולם הידע של הלומדים וכדומה.
- בתלקיט אפשר לכלול פריטים **מייצגים** מסוגים שונים: כתובים, מוקלטים, חזותיים - כגון: שיעורי בית, הכתבות, מבחנים, תוצרי מטלות שונות, רפלקסיה והערכה עצמית, הערכות עמיתים, מצגת ועיתון.

מבחנים ובחנים

המבחנים והבחנים למיניהם ייערכו בכתב או בעל פה בזמן מוגדר, על יחידת לימוד מוגדרת. בעת המבחן יוכלו הלומדים לעשות שימוש מושכל בחומרי עזר ובמילונים. הבחנים והמבחנים יתקיימו בכיתה או יינתנו כמבחן בית. הם יבדקו את ידיעות הלומדים בתכנים של יחידת לימוד מצומצמת או מורחבת שנלמדו בכיתה. ההערכה של תוצאות הבחנים והמבחנים תהיה באמצעות משוב מפורט, בהתאם ליעדים שהציבו המורים והלומדים במהלך הלמידה, ולא רק באמצעות ציון מספרי מסכם.

לסיכום

מן הראוי להקפיד על הלימה בין דרכי ההוראה בכיתה לבין דרכי הלמידה וההערכה שיונהגו בה. סביבת הלמידה צריכה לאפשר ללומדים התנסויות בסוגים מגוונים של עבודות, כאלה היוצרים את תרבות החשיבה בכיתה. "לדבר על **תרבות חשיבה כיתתית** פירושו להתייחס אל הסביבה הכיתתית שבה חוברים יחד כוחות השפה, הערכים, הציפיות וההרגלים במטרה לחזק ולטפח את מפעל החשיבה הטובה".⁶

6 ש' טישמן, ר' פרקנס, א' ג'יי, **הכיתה החושבת**, ירושלים, מכון ברנקו וייס ומשרד החינוך, האגף לתכניות לימודים, 1996, עמ' 2.

מטרות התכנית

תכנית זו מושתתת על האמונה שמן הראוי שאזרחי המדינה יכירו את השפה והתרבות הערביות, הן בשל מיקומה של מדינת ישראל בשכנות למדינות ערב והן בשל העובדה שכ- 20% מאזרחי המדינה הם ערבים. מכאן שמטרותיה הכלליות של תכנית לימודים זו מתמקדות ב:

- טיפוח עניין וסקרנות כלפי הלשון הערבית ודרכי השימוש בה;
 - טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית: מיומנויות הבנה (הבנת הנשמע והבנת הנקרא) ומיומנויות הפקה (הבעה בעל פה והבעה בכתב):
 - פיתוח יכולת קריאה (קולית ודמומה) והבנה של טקסטים מתחומים שונים;
 - פיתוח יכולת האזנה והבנה של טקסטים דבורים מתחומים שונים;
 - עידוד ההבעה בעל פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית;
 - פיתוח יכולת ההבעה בכתב של משפטים וטקסטים תקינים מבחינה לשונית;
 - הכרת העולם הערבי - דת ותרבות;
 - פיתוח רגישות לאנשים בעלי רקע תרבותי שונה.
- להלן יוצגו המטרות והמטרות האופרטיביות הנגזרות מהן, וכן טבלת מפרטי התכנים לכל דרגות הכיתה, ברצף הלמידה מכיתה ז ועד כיתה יב. מפרטי התכנים כוללים את שם הנושא ופירוט התכנים הכלולים בו ושאותם על הלומדים ללמוד ולדעת.

מבנה מפרט התכנים (כללי)

חטיבת הביניים

דרגת כיתה	נושאים ללימוד	כיתה ז	כיתה ח	כיתה ט
		3 ש"ש	3 ש"ש	3 ש"ש
האותיות		✓		
התנועות		✓		
סימני הכתב		✓		
הספרות הערביות		✓		
אוצר מילים		✓	✓	✓
נושאים דקדוקיים		✓	✓	✓
שיח בין-אישי		✓	✓	✓
הכרת העולם הערבי - דת ותרבות		✓	✓	✓
שימוש במילון				✓

חזרה לתוכן

החטיבה העליונה

כיתות יא-יב 6 ש"ש כל שנה		כיתה י 3 ש"ש	דרגת כיתה
5 יח"ל	3 יח"ל		נושאים ללימוד
✓	✓	✓	אוצר מילים
✓	✓	✓	נושאים דקדוקיים
✓	✓	✓	שיח בין-אישי
✓	✓	✓	שימוש במילון
✓		✓	הכרת העולם הערבי - דת ותרבות
✓	✓		ספרות ערבית מודרנית
✓			ספרות ערבית קלאסית
✓			קוראן

חזרה לתוכן

תכנית הלימודים לחטיבת הביניים

מטרות ומפרט התכנים

כיתה ז' 3 ש"ש

מטרה: טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית - מיומנויות הבנה (הבנת הנקרא והבנת הנשמע) ומיומנויות הפקה (הבעה בעל פה והבעה בכתב)

מטרות אופרטיביות

- ✓ קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים קצרים מתחומים שונים;
- ✓ האזנה והבנה של משפטים וטקסטים דבורים מתחומים שונים;
- ✓ הבעה בעל פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית;
- ✓ הבעה בכתב של מילים, צירופים ומשפטים תקינים מבחינה לשונית.

הערה כללית: נושאים המוגדרים "לידיעה פסיבית" הם נושאים הנלמדים לזיהוי, קריאה, הבנה ותרגום.

נושא	מפרט התכנים	
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם	
האותיות	זיהוי, כתיבה, קריאה והגייה נכונה של כל 28 האותיות הערביות בדפוס ובכתב יד (בכל צורות כתיבתן המשתנות על פי מיקומן במילה), ובכלל זה העיצורים הגרוניים (א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, כ, ל, מ, נ, ס, ע, פ, צ, ק, ג', ג''). והעיצורים החכיים (ח, ט, ע, פ, צ, ק, ג', ג'').	כיתה ז'
התנועות	זיהוי, כתיבה, קריאה והגייה נכונה של התנועות הקצרות (ا, إ, ؤ) והארוכות (آ, إ, ؤ) ושל הסימן להיעדר תנועה - "סכון" (ـ).	

חזרה לתוכן

	נושא	מפרט התכנים
כיתה ז	סימני הכתב	זיהוי, כתיבה, קריאה והגייה נכונה של סימני הכתב הבאים: הַמְזָה (ء) וְצֻלָה (ؤ) שִׁיחָה (ـ) תא מְרֻבֶּטֶה (ة) אַלֶּף מְקֻצָּרָה (ي) אַלֶּף קטנה (') אַלֶּף מְדֻחָה (آ) תְּנוּיָן פְּתֻחָה (أ) - במילים שנלמדו בלבד
	הספרות הערביות	זיהוי של כל הספרות הערביות ٠٩٨٧٦٥٤٣٢١
	אוצר מילים*	קריאה, האזנה, והבעה בעל פה ובכתב של מילים, צירופים ומשפטים בהגייה ובהטעמה הנכונה. *המילים הן מתוך מאגר המילים של כיתה ז, והן תיבחרנה מתוך המאגר על פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.

*אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ז ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד.
ראו מאגר מילים לכיתה ז בנספח התכנית.

נושא	מפרט התכנים
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
נושאים דקדוקיים	קריאה, האזנה והבעה בעל פה ובכתב של משפטים ו/או קטעי קריאה שכוללים את הנושאים הדקדוקיים הבאים: • הא הידיעה (אֵל) • מילים ממין נקבה המסתיימות בתא מְרְבוּטָה • כינויי הקניין • דרכי יידוע שמות העצם (ה' הידיעה, כינוי קניין, נסמך בסמיכות) • כינויי רמז לקרוב (הֵדָא, הַזֶּה) והתאמתם למין שם העצם • נטיית עבר (אֶלְמָחִי) בניין פֻעַל (1) - גופי היחיד (כולל שלילת העבר) • סדר המילים במשפט הפועלי (הנשוא / הפועל קודם לנושא) - ידיעה פסיבית
שיח בין-אישי	ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים: • ברכות • מילות נימוס ופנייה • דו-שיח עם חבר: היכרות • בני המשפחה הגרעינית • הבית וחדריו • פתגמים ומטבעות לשון

מטרה: הכרת העולם הערבי - דת ותרבות

מטרות אופרטיביות

- ✓ הכרת שמות של מושגים מרכזיים מן המורשת הערבית
- ✓ הצגת מידע (בעברית) על אודות מדינות ערביות במזרח התיכון

נושא	מפרט התכנים
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
שמות של מושגים מרכזיים מן המורשת הערבית	הכרת שמות המושגים הבאים: • מַחֲמָד - נביא האסלאם • אלקֶרְאן - הספר הקדוש למוסלמים • מֶכָה - מעמדה באסלאם • ירושלים - מעמדה באסלאם • חמש מצוות היסוד* - העדוה, התפילה, הצדקה, הצום והעלייה לרגל * הרחבה לגבי חמש מצוות היסוד תהיה בכיתה ח.
מדינות ערביות ו/או מוסלמיות במזרח התיכון	תיאור (בעברית) של מספר מדינות ערביות ו/או מוסלמיות במזרח התיכון הכולל את: • שם עיר הבירה • שם המטבע הנהוג בה • שם העומד בראש המדינה ותוארו (נשיא / מלך) • שיטת הממשל

כיתה ז

חזרה לתוכן

27

כיתה ח 3 ש"ש

מטרה: טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית - מיומנויות הבנה (הבנת הנקרא והבנת הנשמע) ומיומנויות הפקה (הבעה בעל פה והבעה בכתב)

מטרות אופרטיביות

- ✓ קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים קצרים מתחומים שונים;
- ✓ האזנה והבנה של משפטים וטקסטים דבורים מתחומים שונים;
- ✓ הבעה בעל פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית;
- ✓ הבעה בכתב של צירופים, משפטים וטקסטים תקינים מבחינה לשונית.

הערה כללית: נושאים המוגדרים "לידיעה פסיבית" הם נושאים הנלמדים לזיהוי, קריאה, הבנה ותרגום.

נושא	מפרט התכנים
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
אוצר מילים* *אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ח (נוסף למאגר של כיתה ז) ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. ראו מאגר מילים לכיתה ח בנספח התכנית.	קריאה, האזנה, והבעה בעל פה ובכתב של מילים, צירופים ומשפטים בהגייה ובהטעמה הנכונה. *המילים הן מתוך מאגרי המילים של כיתות ז ו-ח, והן תיבחרנה מתוך המאגרים על פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.
נושאים דקדוקיים* *הנושאים הדקדוקיים הנדרשים הם נוסף לנושאים שנלמדו בכיתה ז. ז.	קריאה, האזנה והבעה בעל פה ובכתב של משפטים ו/או קטעי קריאה שכוללים את הנושאים הדקדוקיים הבאים: • אותיות השמש • כינוי רמז לקרוב (هُؤْلَاء) • כינוי רמז לרחוק (ذَلِكَ, تِلْكَ) - לידיעה פסיבית • ריבוי שאיננו מציין בני אדם • נטיית עבר בניין 1 (فَعَلَ) - כל הגופים • נטיית הווה-עתיד (المضارع) - בניין 1 (فَعْل) • סדר המילים במשפט הפועלי (הנשוא הפועלי קודם לנושא)

נושא	מפרט התכנים
שיח בין-איש* *חומר זה בנוי על הנלמד בכיתה ז ומרחיב אותו	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים: • ברכות • מילות נימוס ופנייה • מקום מגורי בני המשפחה המורחבת • תיאור הכיתה • תיאור חדרי • חגים • ימי השבוע • פתגמים ומטבעות לשון

מטרה: הכרת העולם הערבי - דת ותרבות

מטרות אופרטיביות

- ✓ הכרת מושגים מרכזיים מן המורשת הערבית
- ✓ הצגת מידע (בעברית) על אודות מדינות ערביות במזרח התיכון

כיתה ח	נושא	מפרט התכנים
	מושגים מרכזיים מן המורשת הערבית	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
	מדינות ערביות ו/או מוסלמיות במזרח התיכון - הרחבה	הרחבה ופירוט של המושגים הבאים: • "עמודי האסלאם" (أركان الإسلام) - חמש מצוות היסוד • החגים באסלאם - عيد الأضحى, عيد الفطر תיאור (בעברית) של מספר מדינות ערביות ו/או מוסלמיות במזרח התיכון הכולל את: • שם הערים המרכזיות • אתרים מיוחדים במדינה • שמות של אישים מפורסמים (מנהיגים, סופרים, משוררים, שחקנים, זמרים) והצגת מידע עליהם.

כיתה ט 3 ש"ש

מטרה: טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית - מיומנויות הבנה (הבנת הנקרא והבנת הנשמע) ומיומנויות הפקה (הבעה בעל פה והבעה בכתב)

מטרות אופרטיביות

- ✓ קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים מתחומים שונים;
- ✓ האזנה והבנה של משפטים וטקסטים דבורים מתחומים שונים;
- ✓ הבעה בעל פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית;
- ✓ הבעה בכתב של צירופים, משפטים וטקסטים תקינים מבחינה לשונית.

הערה כללית: נושאים המוגדרים "לידיעה פסיבית" הם נושאים הנלמדים לזיהוי, קריאה, הבנה ותרגום.

נושא	מפרט התכנים
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
אוצר מילים* *אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ט (נוסף למאגרים של כיתות ז-ח) ועל <u>מילים נוספות מהחומר הנלמד</u> . ראו מאגר מילים לכיתה ט בנספח התכנית.	קריאה, האזנה, והבעה בעל פה ובכתב של מילים, צירופים ומשפטים בהגייה ובהטעמה הנכונה. *המילים הן מתוך מאגרי המילים של כיתות ז, ח ו-ט, והן תיבחרנה מתוך המאגרים על פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.

	נושא	מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
כיתה ט	קריאה, האזנה והבעה בעל פה ובכתב של משפטים ו/או קטעי קריאה שכוללים את הנושאים הדקדוקיים הבאים: • כינויי רמז לרחוק (זֶלֶק, תֵּלֶק) • תנועות העזר • בניין 1 (פֻּעַל) - הפועל בציווי • בניין 1 (פֻּעַל) - בינוני פועל ופעול • בניין 2 (פֻּעַל) - נטיית העבר • בניין 3 (פֻּעַל) - נטיית העבר • ערך היתרון - ידיעה פסיבית • כינויי מושא / פעול - ידיעה פסיבית • יֵאָא (לִנְסָהּ הַיָּחִס) - ידיעה פסיבית • המספר היסודי 3-10 - ידיעה פסיבית • סדר המילים במשפט הפועלי (הנשוא הפועלי בא בנסתר / נסתרת לפני נושא ברבים) - ידיעה פסיבית • כינויי הזיקה - ידיעה פסיבית	נושאים דקדוקיים* *הנושאים הדקדוקיים הנדרשים הם נוסף לנושאים שנלמדו בכיתות ז-ח.
	שימוש במילון ערבי-עברי ✓ הכרת סדר אותיות הא"ב הערבי ושימוש מושכל במילון ערבי-עברי ✓ פענוח מילים לא מוכרות בעזרת המילון ✓ הבנת כותרות עיתונים ו/או ידיעות עיתונאיות אותנטיות או מעובדות	
	שיח בין-אישי* *חומר זה בנוי על הנלמד בכיתות ז-ח ומרחיב אותו.	ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים: • ברכות • מילות נימוס ופנייה • בני המשפחה ועיסוקם • צבעים • פריטי לבוש בסיסי • ארוחת הבוקר • המספרים (1-10) • פתגמים ומטבעות לשון

מטרה: הכרת העולם הערבי - דת ותרבות

מטרה אופרטיבית

✓ הכרת בני עדות ודתות החיים במדינת ישראל

נושא	מפרט התכנים
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
עדות ודתות בישראל	תיאור (בעברית) של לפחות אחת מן העדות / הדתות החיות בישראל (מוסלמים, ערבים-נוצרים, דרוזים, בדואים, צ'רקסים) הכולל את: • שמות מקומות היישוב של בני הדת / העדה • שמות האתרים והמקומות המקודשים לבני הדת / העדה • מידע על החגים ו/או המנהגים המיוחדים לבני הדת / העדה
כיתה ט	

תכנית הלימודים לחטיבה העליונה

מבוא - מבנה התכנית

מגמת התכנית היא לראות בלימוד הלשון הערבית רצף הנמשך מכיתה ז ועד כיתה יב.

בכיתות ז-ט לומדים התלמידים את יסודות הלשון הערבית ורוכשים מיומנויות תקשורתיות בסיסיות בארבע אופנויות השפה: האזנה, קריאה, דיבור וכתביה. הוראת הערבית בחטיבה העליונה מתבססת על הנלמד בחטיבת הביניים, ובד בבד מרחיבה את ידיעות התלמיד ומעמיקה אותן. לשם כך, מושם דגש רב יותר בחטיבה העליונה על מגוון טקסטים תוך הרחבת לימודי הדקדוק והתחביר. זאת, כדי לאפשר לתלמידים לקרוא ולהבין קטעי קריאה מורכבים יותר מאלה שנלמדו בחטיבת הביניים, ביניהם יצירות ספרותיות מודרניות, וכן טקסטים הכתובים בערבית קלאסית. התלמידים בחטיבה העליונה עושים שימוש מושכל במילון ערבי-עברי (גם במילונים מקוונים), מה שמאפשר להם קריאת ידיעות עיתונאיות ממגוון סוגים והרחבת אוצר המילים שברשותם, נוסף למאגר המילים (הכולל בעיקר מילים שכיחות מן העיתונות הערבית). תלמידי החטיבה העליונה מביעים את עצמם בערבית בנושאים שונים וכן מרחיבים את ידיעותיהם בתרבות הערבית ובדת האסלאם. זאת, נוסף לנלמד בחטיבת הביניים ובהתאם לרמת הלימודים שהם בוחרים (לדוגמה, תלמידים שבחרים בלימוד ערבית ברמה של חמש יחידות לימוד לומדים את הרקע ההיסטורי לקטעים הקלאסיים הנלמדים ולסורות מן הקוראן).

בתכני הלימוד לחטיבה העליונה נעשתה הבחנה בין בסיס הידע והמיומנויות (בהיקף של 70% מהחומר), שיוערך בהערכה חיצונית (מסומן בצבע ורוד), לבין התכנים והמיומנויות להרחבה ולהעמקה (30% מהחומר), שיוערכו בהערכה פנימית בית-ספרית (מסומנים בצבע ירוק). הנושאים שיוערכו במסגרת החלופות בהערכה (30%) יהיו גם מתוך נושאי השיח הבין-אישי (במסלול הספרותית או המדוברת), נושאי התרבות, האקטואליה, סוגות ספרותיות שונות וכן סוגיות בתחביר ובפועל בצורתן הפסיבית (ניתוח פעלים, זיהוי, קריאה, הבנה ותרגום של משפטים הכוללים תופעות תחביריות). הסימון בצהוב הוא להדגשת השינויים והעדכונים שנעשו על גבי תכנית הלימודים "לשון ערבית" שיצאה לאור בשנת 2009 (התשס"ט).

מטרות ומפרט התכנים

כיתה י' 3 ש"ש*27 שבועות = 81 שעות

מטרה: טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית - מיומנויות הבנה (הבנת הנקרא והבנת הנשמע) ומיומנויות הפקה (הבעה בעל פה והבעה בכתב)

מטרות אופרטיביות

- ✓ קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים מתחומים שונים;
- ✓ האזנה והבנה של משפטים וטקסטים דבורים מתחומים שונים;
- ✓ הבעה בעל פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית;
- ✓ הבעה בכתב של צירופים, משפטים וטקסטים תקינים מבחינה לשונית.

הערות כלליות:

- כל הנושאים הנלמדים בכיתה י' הם לידיעה אקטיבית.
- על הנושאים המסומנים "להעשרה" לא חלה חובת היבחנות.

נושא	מפרט התכנים
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
אוצר מילים* *ראו מאגר מילים לכיתה י' בנספח התכנית. 35 שעות	קריאה, האזנה, והבעה בעל פה ובכתב של צירופים ומשפטים בהגייה ובהטעמה הנכונה תוך שימוש באוצר מילים רחב ככל הניתן. כותרות וקטעי עיתונות ואקטואליה
כיתה י'	

חזרה לתוכן

נושא	מפרט התכנים
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
נושאים דקדוקיים* *הנושאים הדקדוקיים הנדרשים כוללים את הנושאים שנלמדו בכיתות ז-ט ומרחיבים אותם. 28 שעות	• הא הידיעה (אֵל) • אותיות השמש • תנועות העזר • כינויי הקניין • כינויי רמז לקרוב (הַזֶּה, הַזֵּה, הַזֹּאת) • כינויי רמז לרחוק (זֶלֶק, תֵּלֶק) • ריבוי שאיננו מציין בני אדם • כינויי הזיקה (במשפטי סֶלֶה בלבד) • כינויי המושא • ערך היתרון • יֵאֵא(ל)נִסְכָּה (יֵי היחס) • המספר היסודי 3-10 • התאמת השמות, התארים והכינויים (זכר / נקבה) • המספר הסודר 1-10 • סדר המילים במשפט הפועלי (הנשוא הפועלי קודם לנושא ובא בנסתר / נסתר) • ששת השמות (אִסְם, אִבְן, אִבְנֶה, אִמְרָה, אִתְנָן, אִתְנָן) • נטיית הפועל בעבר, הווה-עתיד, ציווי, בינוני פועל, בינוני פעול וצורת המצדר של הבניינים הבאים (שלמים בלבד): • בניין 1 (פֻּעַל) • בניין 2 (פֻּעַל) • בניין 3 (פֻּעַל) • בניין 4 (אֻפְעַל) • בניין 5 (תִּפְעַל) • בניין 6 (תִּפְעַל) • בניין 7 (אִנְפֻּעַל) • בניין 8 (אִפְעַל) - ללא השינויים • בניין 10 (אִסְתַּפֵּעַל)

נושא	מפרט התכנים
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
שימוש במילון ערבי-עברי 5 שעות	- שימוש מושכל במילון ערבי-עברי - פענוח מילים לא מוכרות בעזרת המילון - הבנת כותרות עיתונים וידיעות עיתונאיות (מהעיתונות השוטפת הכתובה, מידיעות חדשותיות באינטרנט או מכתבות עיתון מעובדות)
שיח בין-איש* * חומר זה בנוי על הנלמד בכיתות ז-ט ומרחיב אותו. 10 שעות	ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים: - כל הנושאים שנלמדו בכיתות ז-ט - ברכות - מילות נימוס ופנייה - מושגי זמן - לבוש וצבעים - בסיסי בלבד - סדר יום - להעשרה - מאכלים שונים - להעשרה - פתגמים ומטבעות לשון - להעשרה

מטרה: הכרת העולם הערבי - דת ותרבות

מטרות אופרטיביות

✓ הכרת מקומות קדושים לאסלאם

✓ הכרת התרבות הערבית

נושא	מפרט התכנים
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
ירושלים ומעמדה באסלאם 3 שעות	הכרת מעמד ירושלים באסלאם בתקופות שונות: להעשרה • ירושלים ככיוון התפילה הראשון • כיבוש ירושלים על ידי הח'ליף עמר • הקמת אלמסג'ד אלאקצא וכיפת הסלע
מן התרבות הערבית	הכרה של סופר/ת, משורר/ת, מוזיקאי/ת או במאי ערבי/ה ו/או אחת מיצירותיהם הבולטות - להעשרה

חזרה לתוכן

כיתות יא- יב 6 ש"ש בכל כיתה*27 שבועות (162 שעות לימוד בכל כיתה)

מטרה: טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית - מיומנויות הבנה (הבנת הנקרא והבנת הנשמע) ומיומנויות הפקה (הבעה בעל פה

והבעה בכתב)

מטרות אופרטיביות

- ✓ קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים מתחומים שונים;
- ✓ האזנה והבנה של משפטים וטקסטים דבורים מתחומים שונים;
- ✓ הבעה בעל פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית;
- ✓ הבעה בכתב של צירופים, משפטים וטקסטים תקינים מבחינה לשונית.

הערות כלליות:

- נושאים המוגדרים "לידיעה פסיבית" הם נושאים הנלמדים לזיהוי, קריאה, הבנה ותרגום.
- על הנושאים המסומנים "להעשרה" לא חלה חובת היבחנות.

נושא		מפרט התכנים
פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		
כיתה יא (3 יח"ל)	כיתה יב (2 יח"ל השלמה ל-5)	
אוצר מילים* ל-3 יח"ל: 64 שעות ל-2 יח"ל השלמה ל-5: 60 שעות *ראו מאגרי מילים לכיתות י, יא ו-יב בנספח התכנית.	קריאה, האזנה, והבעה בעל פה ובכתב של צירופים ומשפטים בהגייה ובהטעמה הנכונה, תוך שימוש באוצר מילים רחב ככל הניתן. קטעי עיתונות ואקטואליה ידי המפמ"ר *הערות: 1. אוצר המילים מבוסס על מאגרי מילים נתונים לכיתות י-יא ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגרים ייבחר על פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.	קריאה, האזנה, והבעה בעל פה ובכתב של צירופים ומשפטים בהגייה ובהטעמה הנכונה, תוך שימוש באוצר מילים רחב ככל הניתן. קטעי עיתונות ואקטואליה ידי המפמ"ר *הערות: 1. אוצר המילים מבוסס על מאגרי מילים נתונים לכיתות י-יא ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגרים ייבחר על פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.

חזרה לתוכן

נושא		מפרט התכנים
פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		
נושאים דקדוקיים* *הנושאים הנדרשים בכיתות יא-יב מתבססים על הנושאים שנלמדו בכיתה י ומרחיבים אותם.		כיתה יא (3 יח"ל)
ל-3 יח"ל: 50 שעות ל-2 יח"ל השלמה ל-5: 50 שעות		- בנין 8 (إِفْتَعَلَ): נטיית הפועל בעבר, עתיד, ציווי, בינוני פועל ופעול וצורת המצדר כולל השינויים - עתיד מנצוב (الْمُضَارِعُ الْمَنْصُوب) והמרה למצדר - עתיד מקוצר / מג'וזם (الْمُضَارِعُ الْمَجْزُوم) - גזרות הפועל: - ע"ע / כפולים (الْمُضَاعَف) - פ"ו, פ"י (الْمِثَال) - ע"ו, ע"י (الْأَجُوف) הבעת סביל בעזרת تَمَّ + מצדר -לידיעה פסיבית - צורת הסביל (الْمَجْهُول) - בבנינים 1-10 (כולל הגזרות הנלמדות) - הניקוד הסופי (الْإِعْرَاب) - إِنَّ وَأَخَوَاتُهَا (إِنَّ, أَنْ, لَأَنَّ, كَأَنَّ, لَكِنَّ, لَيْتَ, لَعَلَّ) - كَانَ وَأَخَوَاتُهَا - לידיעה פסיבית (كَانَ, لَيْسَ, صَارَ, أَصْبَحَ, بَقِيَ, مَا زَالَ/لَمْ يَزَلْ/لا يَزَالُ, مَا دَامَ) - ריבוי שלם זכר - ריבוי שלם נקבה ערך היתרון וההפלגה - לידיעה פסיבית (أَفْعَلَ التَّفْضِيل) - משפטי זיקה (صِلَة, صِفَة) תיאור מצב (الْحَال) - לידיעה פסיבית - הזוגי בשם ובתואר לידיעה פסיבית: המספר המונה (الْعَدَدُ الْأَصْلِي) המספרים 1-10 (בזכר ובנקבה) עשרות שלמות + השם הנמנה
חזרה על כל הנושאים הדקדוקיים המופיעים ב-3 יח"ל.		כיתה יב (2 יח"ל השלמה ל-5)
- בנין 9 (إِفْعَلَ) - להעשרה - גזרות הפועל: - ל"ו, ל"י (الْتَأْقِص) - בעלי ההמזה (الْمَهْمُوز) - جَاءَ ו- رَأَى בבנין 1- לידיעה פסיבית - פעלים מורכבים - להעשרה - סביל סתמי - להעשרה - إِنَّ وَأَخَوَاتُهَا לידיעה אקטיבית - (إِنَّ, أَنْ, لَأَنَّ, كَأَنَّ, لَكِنَّ, لَيْتَ, لَعَلَّ) - הכינוי הסתמי (ضَمِيرُ الشَّانِ) - לידיעה פסיבית משפט מצב (جُمْلَة حَالِيَة) ו לידיעה פסיבית - كَانَ وَأَخَوَاتُهَا - המיליות كان, لَيْسَ, صَارَ, أَصْبَحَ, بَقِيَ - לידיעה אקטיבית - המיליות مَا زَالَ, لَمْ يَزَلْ, لَا يَزَالُ, مَا دَامَ - לידיעה פסיבית - הזוגי בשם, בתואר ובפועל הזוגי בכינויים (לידיעה אקטיבית) לידיעה פסיבית - המספר המונה (الْعَدَدُ الْأَصْلِي)		

נושא		מפרט התכנים
פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		
		כיתה יב (2 יח"ל השלמה ל-5)
		כיתה יא (3 יח"ל)
נושאים דקדוקיים* *הנושאים הנדרשים בכיתות יא-יב מתבססים על הנושאים שנלמדו בכיתה י ומרחיבים אותם. ל-3 יח"ל: 50 שעות ל-2 יח"ל השלמה ל-5: 50 שעות		המספרים 1-10 (בזכר ובנקבה) עשרות שלמות + השם הנמנה • מאה - להעשרה • מאתיים - להעשרה • אלף - להעשרה • אלפיים - להעשרה • מספרים מורכבים - להעשרה • המספר הסודר 1-10 (בזכר ובנקבה) (أَلْعَدَدُ التَّيْسِيّ) - להעשרה • חמשת השמות (أَلْأَسْمَاءُ الْخَمْسَةُ) (أَب, أَخ, حَم, ذُو, قُو) - לידיעה פסיבית • תיאור זמן (ظَرْفُ زَمَان) - לידיעה פסיבית • תיאור מקום (ظَرْفُ مَكَان) - לידיעה פסיבית • לא לשלילה מוחלטת (لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْس) • משפט תנאי (جُمْلَةُ شَرْطِيَّة) בחיוב ובשלילה (إِنْ, إِذَا, مَنْ) - לידיעה אקטיבית • תנאי בטל (لَوْ) - להעשרה • ביטול השפעת התנאי (فَ) - לידיעה אקטיבית • משפט תנאי שמני - להעשרה • תיאור אופן - לידיעה פסיבית (أَلْمَفْعُولُ الْمُطْلَق) • שמות מחוסרי תנוין (أَلْأَسْمَاءُ الْمَمْنُوعَةُ مِنَ الصَّرْف) - לידיעה פסיבית • (במשקלים הנפוצים: יתרון, הפלגה, צבעים, מומים וריבוי שבור) • הפנייה - להעשרה (أَلْتَّنَادَاء)

נושא		מפרט התכנים
פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		
כיתה יב (2 יח"ל השלמה ל-5)	כיתה יא (3 יח"ל)	
• תיאור ההבחנה (التمييز) - לידיעה פסיבית • כִּמְ + השם ביחיד - לידיעה אקטיבית • תיאור סיבה / תכלית (الْمَفْعُولُ لَهُ / لِأَجْلِهِ) • מא ההתפעלות (مَا التَّعَجُّبُ) - לידיעה פסיבית • סמיכות מדומה (إِضَافَةٌ غَيْرُ حَقِيقَةٍ) - להעשרה • משפטי זיקה הפוכים (مَا... مِنْ / مِنَ الْبَيَانِ) - לידיעה פסיבית • ל' ההדגשה (لَا التَّكِيدُ) - להעשרה • ההוצאה מן הכלל (الاستثناء) - להעשרה • הבעת ברכות ואיחולים - להעשרה		נושאים דקדוקיים* * הנושאים הנדרשים בכיתות יא-יב מתבססים על הנושאים שנלמדו בכיתה י' ומרחיבים אותם. ל-3 יח"ל: 50 שעות ל-2 יח"ל השלמה ל-5: 50 שעות
הרחבת השיח והעמקתו בנושאים שנלמדו: • ברכות + מילות נימוס • אקטואליה • אני משפחתי וביתי (בני המשפחה עיסוקם, תיאור הבית שבו אני גר, חדריו ומיקומו) • אני ובית ספרי (מוריי ומקצועות הלימוד) • תכניותיי לעתיד • תחביביי בשעות הפנאי *ראו פירוט בעמוד הבא לגבי שיח בין-אישי במסלול ספרותית ובמסלול מדוברת.	ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים: • ברכות + מילות נימוס • אקטואליה • אני משפחתי וביתי (בני המשפחה עיסוקם, תיאור הבית שבו אני גר, חדריו ומיקומו) • אני ובית ספרי (מוריי ומקצועות הלימוד) • תכניותיי לעתיד - להעשרה • תחביביי בשעות הפנאי - להעשרה	שיח בין-אישי* * חומר זה בנוי על הנלמד בכיתות ז-י ומרחיב אותו ל-3 יח"ל: 24 שעות ל-2 יח"ל השלמה ל-5: 20 שעות

נושא		מפרט התכנים
פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		
		כיתה יב (2 יח"ל השלמה ל-5)
שימוש במילון ערבי-עברי ל-3 יח"ל: 16 שעות ל-2 יח"ל השלמה ל-5: 10 שעות	שימוש מושכל במילון ערבי-עברי (גם במילון מקוון) פענוח מילים לא מוכרות בעזרת המילון; הבנת כותרות עיתונים וידיעות עיתונאיות אותנטיות ומורכבות; (מהעיתונות השוטפת הכתובה, מידיעות חדשותיות באינטרנט או מכתבות ומאמרים בעיתון)	שימוש מושכל במילון ערבי-עברי (גם במילון מקוון) פענוח מילים לא מוכרות בעזרת המילון; הבנת כותרות עיתונים וידיעות עיתונאיות; (מהעיתונות השוטפת הכתובה, מידיעות חדשותיות באינטרנט או מכתבות ומאמרים בעיתון)
	ספרות ערבית מודרנית ל-3 יח"ל: 8 שעות ל-2 יח"ל השלמה ל-5: 12 שעות	3 יצירות ספרותיות* - להעשרה *ראו רשימת היצירות הספרותיות וקטעי השירה. הניתנים לבחירה בנספח התכנית.
	ספרות ערבית קלאסית או קוראן ל-2 יח"ל השלמה ל-5: 10 שעות	6 קטעי קריאה בערבית קלאסית* (רצוי מתקופות שונות) או: 7 סורות לבחירה* או: 3 קטעי קריאה בערבית קלאסית ו-3 סורות לבחירה *ראו רשימת הסורות והקטעים הקלאסיים לבחירה בנספח התכנית.

שיח בין-אישי (2 יח"ל השלמה ל-5)*

ניהול שיחה במגוון נושאים נתונים:
* חומר זה בנוי על הנלמד בכיתות ז-י ומרחיב אותו

מסלול ערבית ספרותית	מסלול ערבית מדוברת
דיאלוג מורחב בנושאים הבאים: ✓ ברכות, איחולים ומילות נימוס ✓ תעודת זהות - על עצמי, משפחתי, ביתי וחדריו ✓ אני ובית ספרי (מוריי ומקצועות הלימוד) ✓ תחביבי בשעות הפנאי ✓ תכניותיי לעתיד	דיאלוג מורחב בנושאים הבאים: ✓ ברכות, איחולים ומילות נימוס ✓ תעודת זהות - על עצמי, משפחתי, ביתי וחדריו ✓ אני ובית ספרי (מוריי ומקצועות הלימוד) ✓ תחביבי בשעות הפנאי ✓ תכניותיי לעתיד
אקטואליה (2 מאמרים + קטע אקטואליה) או 3 יצירות ספרותיות	4 נושאי שיחה מתוך הנושאים הבאים (חובה: נושא אקטואליה): • עיר מגוריי - הרחוב הראשי, הנסיעה באוטובוס, אתרים מיוחדים בעיר, מוסדות (עירייה, בנקים, דואר, קניון, מרפאה ועוד); • במסעדה - סוגי מסעדות ומאכלים, נסיבות הבילוי במסעדה; • העיתון - סוגי עיתונים ומדורים שונים; • הטלוויזיה - הרגלי צפייה, תכניות שונות, תכניות חביבות עליי והסיבות לכך; • מזג האוויר - עונות השנה, מזג האוויר עתה; • אפנה - בגדים וצבעים; • אקטואליה (נושא בולט בחדשות). או 3 יצירות ספרותיות
6 קטעי ספרות ערבית קלאסית או: 7 סורות מהקוראן או: 3 קטעי קריאה בערבית קלאסית ו-3 סורות לבחירה	6 קטעי ספרות ערבית קלאסית או: 7 סורות מהקוראן או: 3 קטעי קריאה בערבית קלאסית ו-3 סורות לבחירה

מטרה: הכרת העולם הערבי - דת ותרבות

מטרות אופרטיביות (לרמת 5 יח"ל)

- ✓ הכרת אירועים נבחרים בתולדות הערבים והאסלאם;
- ✓ הכרת הספר הקדוש של האסלאם - הקוראן.

נושא	מפרט התכנים
	פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם 5 יח"ל
אירועים נבחרים בתולדות האסלאם	הכרת הרקע ההיסטורי* של הטקסטים הקלאסיים הנלמדים *הרקע ההיסטורי יילמד תוך התאמה לטקסים הקלאסיים שייבחרו ללימוד בכיתה. או
או	הכרת הקוראן - הספר הקדוש למוסלמים:
קוראן	• ירידת הקוראן על פי המסורת המוסלמית; • תהליך עריכת הקוראן ומבנהו (מספר הסורות, עריכה על פי אורך הסורות); • סגנון הקוראן (חריזה, לשון פיוטית ועוד); • תכניו המרכזיים של הקוראן (ההבדלים העיקריים בין הסורות מתקופת מכה לבין סורות מתקופת אלמדינה).

נספח תכנית הלימודים

יצירות בספרות ופרוזה ערבית מודרנית*

מעודכן לאוגוסט 2018

רשימת הסיפורים שלהלן היא רשימה מעודכנת המותאמת לתכנית הלימודים המשמעותית בתחום הדעת ערבית לבתי הספר העבריים. סיפורים אלה נבדקו ואושרו להוראה ולהערכה בחטיבה העליונה החל בשנת תשע"ו. ניתן להרחיב וללמד יצירות נוספות (מעבר ליצירות המאושרות) במסגרת ההערכה החלופית (30%).

*הערות:

1. אין לבחור יותר מסיפור / שיר של אותו המחבר.
2. אין לבחור יותר משיר אחד.

סיפורים (ע"פ סדר הא"ב של שמות הסיפורים):

- إبليس ينتصر / توفيق الحكيم
- أغنية الحب / جبران خليل جبران
- الأثمان / جبران خليل جبران
- الانتصار / زكريا تامر
- البرنيطة / علي سالم
- البشر الثلاثة / محمد المخزنجي
- الشجرة والشرطي / زكريا تامر - נמצא ב"אלערביה" מקראה ספרותית, תכניות לימודים, הוצאת מעלות, 1999, עמ' 330-333.
- الغلطة الأخيرة / إحسان عبد القدوس
- القضية الأخيرة / إحسان عبد القدوس
- المعرفة ونصف المعرفة / جبران خليل جبران
- النمر في اليوم العاشر / زكريا تامر
- أهل الجنة / إحسان عبد القدوس - נמצא בספר לימוד של מע"א - יחדיו, ספר ג', עמ' 89-90.
- جنة الاطفال / نجيب محفوظ
- حادثة / نجيب محفوظ

חזרה לתוכן

- حکاية رقم ١١ / نجيب محفوظ
- حکاية مصرية جدًا / يوسف إدريس
- عبودية الجمال المصنوع / نوال السعداوي
- غميضة: استسلام / هيمى المفتي
- فرصة / احمد عبد العظيم
- قصة حبّ / أنيس منصور - نمצא בתוך "פרקי ספרות" של תכנית מעָא - יחדיו, עמ' 49-50.
- قطرات العطر / إحسان عبد القدوس
- كنت مهرة... صرت فأرة / لیلی بعلبكي نمצא במקראה "אורות קרובים" של עמי אלעד-בוסקילה ומירב חופי, הוצאת הד ארצי ומסדה, 2000, עמ' 194 ואילך.
- لا أعشاش في المدينة / ريمة راعي نمצא במקראה "שערים קרובים - أبواب مجاورة". אלה ולסטר, עמי אלעד-בוסקילה, מירב חופי וארון פרגמן. מכון מופ"ת.
- קישור להקראת הסיפור
- للفقراء مجاناً / محمود تيمور - نمצא במקראה "ערבית למתקדמים", יעקב אייל-לנדאו, הוצאת אחיעבר, ירושלים.
- קישור להקראת הסיפור
- مقاطع من الحياة / شريفة الشملان
- مهر ابنتي / إحسان عبد القدوس - نمצא במקראה "ערבית למתקדמים", יעקב אייל-לנדאו, הוצאת אחיעבר, ירושלים.

קטעי שירה (ע"פ סדר הא"ב של שמות השירים):

- أغنية حبّ للكلمات / نازك الملائكة
- الدموع / محمد الماغوط
- الطرد / بلند الحيدري
- الظل والهجير / محمد الماغوط
- الغرب والشرق / ادونيس (علي احمد سعيد اسبر)
- النعش ذو الغطاء البعيد / محمد الماغوط
- ألوشم / محمد الماغوط
- أنا يوسف يا أي / محمود درويش
- جارية وأنت أمير / أنيسة درويش
- حبيبي أضاع ضفيري في الخريطة / سهام داود

- حقّ الحياة/ سعاد الصباح
- صليب الصمت/ ربطة عبده عودة
- عاشقان مذوران/ محمد الماغوط
- قصيدة S.O.S - رسالة استغاثة/ غادة السمان
- كل عام وانت حبيبي/ نزار قباني
- كن صديقي/ سعاد الصباح
- لغة الخطيئة/ ادونيس (علي احمد سعيد اسبر)
- ما الإنسان/ عبد الحميد بن هدوقة
- مع جريدة/ نزار قباني
- من أنت؟/ ادونيس (علي احمد سعيد اسبر)
- هجم النفط مثل ذئب علينا/ نزار قباني

קטעי ערבית יהודית

- תרגום רס"ג לפרק ל"ז בספר בראשית - סיפור מכירת יוסף
- "מדרש עשרת הדברות" המיוחס לרס"ג
- "מה נשתנה" - מתוך ההגדה של פסח
- תרגום מגילת אסתר לערבית יהודית סורית

ספרות ערבית קלאסית*

(ללומדים ברמה של 5 יח"ל)

*הערות:

- א. הקטעים מסודרים על פי תקופות.
- ב. יש להבהיר את הרקע ההיסטורי לכל קטע קלאסי שנלמד בכיתה.
- ג. אפשר לבחור קטעים קלאסיים ממקורות אחרים שאינם כלולים ברשימה שלהלן, באישור המפמ"ר.

חלק א': התקופה הטרום אסלאמית

بناء الكعبة / أخبار مكة للأزرقي
 إبراهيم عليه السلام يبني الكعبة / سبل الهدى والرشاد للصالحى
 إبراهيم يزور ابنه إسماعيل / سبل الهدى والرشاد للصالحى
 أديان العرب / أخبار مكة للأزرقي
 وصية حُجْر والد امرئ القيس / كتاب الأغاني لأبي فرج الإصبهاني
 إمرؤ القيس يستقسم عند ذي الخلصة / كتاب الأغاني لأبي فرج الإصبهاني
 السموأل بن عادياء / كتاب الأغاني لأبي فرج الإصبهاني
 تأبط شراً / كتاب الأغاني لأبي فرج الإصبهاني
 فُكَيْهَة تُجير السَّليكَ بن السَّلكَة / كتاب الأغاني لأبي فرج الإصبهاني
 أجود من كعب بن ماما / مجمع الأمثال للميداني
 أخيل عند العرب / كتاب الخيل لأبي عبيدة
 حاتم الطائي / مجمع الأمثال للميداني
 صعصة "محيي المَؤؤودات" / كتاب الأغاني لأبي فرج الإصبهاني
 رجع بخُفِّي حنين / مجمع الأمثال للميداني

חזרה לתוכן

חלק ב': מוחמד

מולד محمد (ص) وطفولته / السيرة النبوية لابن هشام
 زواج محمد / السيرة النبوية لابن هشام
 نبذ عن غزوة بدر / السيرة النبوية لابن هشام
 نبذ عن غزوة بني قريظة / كتاب المغازي للواقدي
 رسول الله يدخل مكة / السيرة النبوية لابن هشام
 من خطبة الوداع / البيان والتبيين للجاحظ
 وفاة رسول الله صلى الله عليه وسلم / السيرة النبوية لابن هشام

חלק ג': תקופת ארבעת הח'ליפים הראשונים

بيعة أبي بكر / تأريخ الخلفاء للسيوطي
 رسول قيصر وعمر بن الخطاب / مجاني الأدب للويس شيخو
 أخلاق عمر بن الخطاب / مناقب عمر بن الخطاب لابن الجوزي
 عهد عمر لأهل بيت المقدس / تأريخ الرسل والملوك للطبري
 مقتل عمر بن الخطاب / مروج الذهب للمسعودي
 قميص عثمان / مسند ابن حنبل, لسان العرب لابن منظور
 مقتل عثمان / التمهيد والبيان في مقتل الشهيد عثمان للمالقي, وقعة صفين لنصر بن حزام المنقري
 ذكر وقعة صفين ورفع المصاحف / تأريخ الخلفاء للسيوطي
 مقتل علي / مقاتل الطالبين لأبي الفرج الإصهاني

חלק ד': האימפריה המוסלמית - חברה ותרבות

من أقوال الشيعة عن مقتل الحسين / كتاب بحار الأنوار للمجلسي
 حريق الكعبة / كتاب الإمامة والسياسة لابن قتيبة
 أعداوة بين الأزدي وقيس / عيون الأخبار لابن قتيبة
 حالة الموال في العصر الأموي / العقد الفريد لابن عبد ربه

أسباب تأليف النحو/ المحكم في نَقْط المصاحف لأبي عمرو الداني
وضع النقط على الحروف / وفيات الأعيان لابن خلكان
الرشيدي يستدعي طبيباً من الهند / تأريخ الرسل والملوك للطبري
العلم والعلماء في أيام المأمون / طبقات الأمم لصاعد بن أحمد الأندلسي
المعتزلة / إعتقادات لفخر الدين الرازي
نبذة من أخبار القرامطة / صلة تأريخ الطبري للقرطبي
فضل المعلمين / بستان العارفين للسمرقندي

הקוראן*

(לתלמידי 5 יח"ל בלבד)

*הערות:

- א. במקום עשר סורות מן הקוראן ניתן ללמוד עוד **עשרה קטעים קלאסיים** מתוך הרשימה שלעיל.
- ב. אפשר להמיר את קטעי הקוראן שלעיל בקטעים הכתובים בערבית-יהודית (ערבית של היהודים בימי הביניים הנכתבת באותיות עבריות), **באישור המכמ"ר**.

פירוט הסורות / הפסוקים (חובה):

- أَلْفَاتِحَة (1)
- الْإِسْرَاء (17) - פסוק ראשון בלבד
- الْضُّحَى (93)
- الْقَدْر (97)
- الْإِخْلَاص (112)
- الْفَلَق (113)
- النَّاس (114)

פירוט הסורות / הפסוקים (בחירה):

- الْبَقَرَة (2) פס' 1-7
- الْبَقَرَة (2) פס' 183-185
- يُوسُف (12) פס' 1-14
- الْعَلَق (96) פס' 1-5
- الزَّلْزَلَة (99)
- الْفِيل (105)
- الْكَافُرُون (109)
- الْمَسَد (111)
- آيَة الْكَرْسِيِّ - سورة البقرة (2), פס' 255
- آيَة النُّور - سورة النُّور (24), פס' 35

חזרה לתוכן

אוצר המילים לכיתה ז*

(מעודכן לאוגוסט 2015)

* הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על-פי סדר האלפבית כדי להקל על איתור מילים וצירופים.
2. אוצר המילים שבמאגר יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט, ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה.
3. מאגר מילים זה מהווה מאגר בסיסי לכיתה ז. יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.
4. נטיית הפעלים שבסוגריים - לידיעה פסיבית בלבד (זיהוי והבנה).

א - האם?	أَنَا - אני	בֵּלַד נ' (ג) בֵּלְדָן - ארץ
אב - אב	أَنْتَ - אתה	בֵּלַד ז' (ג) בֵּלַד - עיר, ארץ
אָבִיז - לבן	أَنْتِ - את	בִּנְת (ג) בְּנָת - בת, ילדה
אִבְּן (ג) אִבְּנָא - בן	أَنْتُمْ - אתם	בִּנְך - בן
אֵח (ג) إِخْوَة - אח	أَنْتَن - אתן	בֵּית (ג) בֵּיּוֹת - בית
אֵחָת (ג) أَخَوَات - אחות	أَنْف - אף	בֵּירוֹת - ביירות (בירת לבנון)
אָדִיב - אדיב, מנומס	أَهْل - משפחה, אנשי-, בני-	בֵּינ - בין
אָזֵן - אוזן	أَهْلًا - שלום, ברוך הבא	תֵּל אֵיב - תל-אביב
אִסְטָז (ג) أَسَاتِذَة - מורה	أَهْلًا وَسَهْلًا (ברכה) - أَهْلًا فִיכ / بِكَ (תשובה לברכה) - ברוך הבא	תִּלְמִיד (ג) تَلَامِيذ - תלמיד
אִסְרָאִיל - ישראל	או - أَوْ	תִּלְמִידָה (ג) تَلْمِيذَات - תלמידה
אִסְם (ג) أَسْمَاء - שם	אֹרְשִׁלִּים אֹלְדֻס - ירושלים	תִּמְרִין - תרגיל
אֵכֵל ע' يَأْكُل - אכל	אוֹל - ראשון	תוֹת - תותים
אֹלְדֻנ - ירדן	אֵינ - היכן? איפה?	תוֹב (ג) ثِيَاب - בגד
אֹלְרָן - הקוראן	ב - بـ, באמצעות	תִּבֵּל (ג) جِبَال - הר
אֵל - ל-, אל	בָּב (ג) أَبْوَاب - דלת, שער	תִּדִיד (ג) جُد - חדש
אֵלֵי אֵינ - לאן?	בָּב (ג) أَب - אב	תִּגֵּלס - יִגֵּלס - יושב
אֵם - אם	בְּדוּי (ג) بَدُو - בדואי	תִּמִּיל - יפה
אֵמָם - מול, לפני (מקום)	בְּרִיד - דואר	תִּחַל - מצב
אֵמִס - אתמול	בְּעַד - אחרי (זמן)	תִּחִיב - חלב

חזרה לתוכן

حَيْفًا - חיפה
دَارُ نَ (ج) دُور - בית, דירה
دُرُزِي (ج) دُرُوز - דרוזי
دَرَسَ لَا يَدْرُسُ - למד
دَفَتَر (ج) دَفَاتِر - מחברת
دُكَّانُ ז' (ج) دُكَايْن - חנות
دُكْتُور - דוקטור, רופא
دِمَشَق - דמשק
دُور - תור, תפקיד
ذَهَبَ لَا يَذْهَبُ - הלך
رَأْس - ראש
رَأَى - ראה
رَجَعَ لَا يَرْجِعُ - חזר
رَجُلُ ن' - רָגֵל
رَجُل (ج) رِجَال - גבר, איש
رَفِيق (ج) رِفَاق - חבר
رَكِبَ لَا يَرْكَبُ א - נסע ב-
زَار (ع) يَزُورُ א - ביקר ב-
زِيَارَة - ביקור
زَيْت - שמן
زَيْتُون ז' - זיתים
سَاعَة (ج) ات - שעה, שעון
سَأَلَ لَا يَسْأَلُ - שאל
سَكَنَ لَا يَسْكُنُ - גר, שכן
سَلَام - שלום
سَنَة (ج) سَنَوَات - שנה
سُورِيَا - סוריה

شَرِبَ لَا يَشْرَبُ - שתה
شَمْس - שמש
شَهْر (ج) شُهُور - חודש
صَبَاح - בוקר
صَبَاح الْخَيْر (ברכה) - صَبَاح النُّور
(תשובה לברכה) - בוקר טוב, בוקר
אור
صَغِير (ج) صِغَار - קטן
صَفَّ (ج) صُفُوف - כיתה
صَيَّف (ج) صُيُوف - אורח
ظَهَرَ - צהריים
عَاصِمَة (ج) عَوَاصِم - עיר בירה
عَرَبِي (ج) عَرَب - ערבי
عَلَى - על
عَمَّان - רבת-עמון (בירת ירדן)
عَمِلَ لَا يَعْمَلُ - עבד, עשה
عِنْد - אצל
عَيْنُ נ' (ج) عَيْنُون - עין, מעיין
غُرْفَة (ج) غُرَف - חדר
ف - ו, ואז
فَتَحَ لَا يَفْتَحُ - פתח
فِي - ב-, בתוך
فَم - פה
قَالَ لَا يَقُولُ - אמר
قَبْل - לפני (זמן)
قَرَأَ لَا يَقْرَأُ - קרא
قَرِيبَ مِنْ - קרוב ל-

قَلِيل - מעט, קצת
قَهْوَة - קפה
كَاتِب (ج) كُتَّاب - סופר, פקיד
كَانَ (ع) يَكُونُ - היה
كَبِير (ج) كِبَار - גדול
كِتَاب (ج) كُتُب - ספר
كَتَبَ لَا يَكْتُبُ - כתב
كَثِير (ج) كَثِيرُونَ - רב, הרבה
كُل - כל
كَلَب (ج) كِلَاب - כלב
كَئِف - איך
كَئِفَ حَالِكَ ? (ברכה) - مَبْسُوط / (תשובה לברכה) - מה שלומך? - בסדר
גמור, מרוצה (מבסוט/ה)
ל - ל-
لَا - לא (משמשת גם כמילת שלילה להווה-עתיד)
لَبَسَ لَا يَلْبَسُ - לבש
لُبَّان - לבנון
لُعَة (ج) ات - שפה
لِمَاذَا - למה? מדוע?
لَوْح - לוח
لَيْل / لَيْلَة - לילה
مَا - לא (לשלילת העבר)
مَا - מה? (מילת שאלה לפני שם עצם)
مَاذَا - מה? (מילת שאלה לפני פועל)
مَدْرَسَة (ج) مَدَارِس - בית ספר
مُدِير (ج) مُدِيرُونَ, مُدْرَاء - מנהל
مَدِينَة (ج) مُدُن - עיר

مَرْحَبًا (ברכה) - مَرْحَبَتَيْنِ (תשובה לברכה) - שלום, ברוך הבא
مَطْبُخ - מטבח
مَطَر - גשם
مَعَ - עם
مُعَلِّم (ج) مُعَلِّمُونَ - מורה
مَكَّة - מכה
مَكْتَب (ج) مَكَاتِب - משרד
مَكْتُوب (ج) مَكَاتِب - מכתב
مَلِك (ج) مُلُوك - מלך
مِنْ - מ-, מן
مِنْ أَيْنَ - מהיכן?
مَنْ - מי?
نَحْنُ - אנחנו
نَزَلَ لَا يَنْزِلُ - ירד
نَعَمْ - כן
نَهْر - נהר
هَذَا - זה, הזה
هَذِهِ - זאת, הזאת
هَلْ - האם?
هُمْ - הם
هُنَّ - הן
هُنَا - כאן
هُنَاكَ - שם
هُوَ - הוא
هِيَ - היא
وَ - ו-
وَرَد - פרחים, ורדים

وَزِير (ج) وُزَرَاء - שר
وَصَلَ - הגיע, בא
وَلَد (ج) أَوْلَاد - ילד
يَا - הוי (מילת קריאה, פנייה)
يَاْفَا - יפו
يَد נ' - יד
يَهُودِي (ج) يَهُود - יהודי
يَوْم (ج) أَيَّام - יום

אוצר המילים לכיתה ח*

(מעודכן לאוגוסט 2015)

*הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על פי סדר האלפבית כדי להקל על איתור מילים וצירופים.
2. אוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט, ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה.
3. מאגר מילים זה (יחד עם המאגר של כיתה ז) מהווה מאגר בסיסי לכיתה ח.
4. יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.
5. נטיית הפעלים שבסוגריים - לידיעה פסיבית בלבד (זיהוי והבנה).

أَخَذَ ل' يَأْخُذُ - לקח	أَلْكَعْبَة - הכעבה (במכה)	بَدَأَ ل' يَبْدَأُ - התחיל
أَخِير - אחרון	أَلْكُوَيْت - כווית	بَرِيْطَانِيَا - בריטניה
أَرَادَ (ل' يُرِيدُ) - רצה	أَلله - אללה	بُسْتَان (ج) بَسَاتِين - גן
أَرْضُ ن' (ج) أَرَاظِي (أَرَاظٍ) - אדמה, ארץ	أَلْمَاهِي - (שעבר (יום, שבוע וכד'))	بَصَلَ - בצל
أَرْكَانُ الْإِسْلَام - עמודי האסלאם, מצוות היסוד של האסלאם	أَلْمَمْلَكَة أَلْعَرَبِيَّة أَلْسُعُوْدِيَّة - ערב הסעודית	بَعْدَ الظُّهْرِ - אחר הצהריים
أَرِيْحَا - יריחו	أَلْيَابَان - יפן	بَعِيدٌ عَنْ - רחוק מ-
أُسْبُوع (ج) أَسَابِيْع - שבוע	أَمَرَ ل' يَأْمُرُ - ציווה	بَغْدَاد - בגדאד (בירת עיראק)
أَلْإِسْلَام - אסלאם	أَمْسِ أَلْأَوَّل - שלשום	بَلَدِيَّة - עירייה
أَلْجَلِيل - הגליל	أَمِير - נסיך	بَنَى (ل' يَبْنِي) - בנה
أَلْحَجَّ - העלייה לרגל (ממצוות היסוד באסלאם)	أَمِيرْكََا - אמריקה	تَحَت - תחת, מתחת ל-
أَلْحَمْدُ لِلَّهِ - השבח לאל, תודה לאל	إِنْسَان (ج) نَاس - בן-אדם, איש	تَرَكَ ل' يَتْرُك - עזב, השאיר
أَلزَّكَاة - הצדקה (ממצוות היסוד באסלאם)	أَوْزُونًا - אירופה	تَعَبَان - עייף
أَلشَّهَادَة - העדות (ממצוות היסוד באסלאם)	أَوَّلِي - ראשונה (أَوَّل - ראשון)	تَلْفِزِيُون (ج) ات - טלוויזיה
أَلصَّلَاة - התפילה (ממצוות היסוד באסלאם)	أَيِّي - איזה	تَلْفُون (ج) ات - טלפון
أَلصَّوْم - הצום (ממצוות היסוד באסלאם)	إِيرَان - איראן	تَلَّكَ - ההיא
أَلْعِرَاق - עיראק	أَيَّصَا - גם כן	نُف - אחר כך
أَلْقَادِم - הבא	بَارِيس - פריס	جَار (ج) جِيرَان - שכין
أَلْقَاهِرَة - קהיר	بَحْر (ج) بِحَار, بُحُور - ים	جَدَّ (ج) أَجْدَاد - סב

جَدَّة (ج) את - סבתא

جِدًّا - מאוד

جُمْلَة (ج) גִּמְלָה - משפט

جَنُوب - דרום

جَنُوبِي - דרומי

جَوَاب (ج) אֲجוּבָה - תשובה

حَاسِب (ج) חוֹאֲסִיב - מחשב

حَفْلَة (ج) حَفَلَات - מסיבה, חגיגה

حِكَايَة (ج) את - סיפור

حُكُومَة (ج) את - ממשלה

حَال (ج) أَحْوَال - דוד (מצד האם)

خَرَجَ ل' يَخْرُجُ - יצא

خِلَالَ - במשך, תוך (זמן)

دَخَلَ ل' يَدْخُلُ - נכנס

دَرَسَ (ج) דָּרָס - שיעור

دِمَشَق - דמשק (בירת סוריה)

دَوْلَة (ج) דוֹל - מדינה

دين (ج) אַדְיָן - דת

ذَلِكَ - ההוא

رئيس (ج) رُؤَسَاء - נשיא, ראש

رئيس الحكومة - ראש הממשלה

رِسَالَة (ج) رِسَائِل - איגרת, מכתב

رَمَضَان - רמז'אן

زَرَعَ ل' يَزْرَعُ - זרע

زَمَان - זמן

سؤال (ج) أَسْئَلَة - שאלה

سَافِر - נסע

سَمِعَ ل' يَسْمَعُ - שמע

سُورَة (ج) سُور - סורה (פרק, פרשה בקוראן)

سُوق زو'ن (ج) أَسْوَاق - שוק

شَارِع (ج) شَوَارِع - רחוב

شَبَاك (ج) شَبَابِيك - חלון

شَتَاء - חורף

شَجَرَة (ج) أَشْجَار - עץ

شَرْق - מזרח

شَرْقِي - מזרחי

شُكْرًا عَلَى (ברכה) - عَفْوًا (תשובה לברכה) - תודה על-, בבקשה

شَمَال - צפון, שמאל

شَمَالِي - צפוני, שמאלי

شَيْخ - שיח', זקן

صَيْف - קיץ

صَحَكَ ل' يَضْحَك - צחק

طَاوِلَة (ج) את - שולחן

طَبِيب (ج) أَطِبَاء - רופא

طَرِيق (ج) طُرُق - דרך, כביש

طَلَبَ ل' يَطْلُبُ - ביקש

طَوِيل - ארוך, גבוה

طَيِّب - טוב

عائِلَة (ج) את - משפחה

عَرَفَ ل' يَعْرِفُ - ידע, הכיר

عَسَلَ - דבש

عُطْلَة (ج) את - חופשה

عَكَّا - עכו

عَمَّ (ج) أَعْمَام - דוד (מצד האב)

عَمَل (ج) أَعْمَال - עבודה

عَنْ - על, אודות

عِنْدَمَا - כאשר

عُنْوَان (ج) عَنَآوِين - כתובת, כותרת

عِيد (ج) أَعْيَاد - חג

عِيد الْأَضْحَى - חג הקרבן (באסלאם)

عِيد الْفِطْرِ - חג הפסחת הצום (באסלאם)

عِيد مِيلَاد - יום הולדת

غَدًا - מחר

غَرْب - מערב

غَرْبِي - מערבי

فَرَسًا - צרפת

فَلَاَح (ج) فَلَاَحُونَ - איכר

فُنْدُق (ج) فَنَادِق - בית מלון, פונדק

فَهِمَ ل' يَفْهَم - הבין

فَوَق - על, מעל

فِيلِم (ج) أَفْلَام - סרט

قَامَ (ل' يَقُومُ) - קם

قَامَ (ل' يَقُومُ) ב - עסק ב-, ערך

قَامَ بَزِيَارَة - ערך ביקור

قَد - כבר (מילית להדגשת העבר)

قَدِمَ ל' يَقْدَم - בא

قَدِيم - ישן, עתיק, קדום

قَرِيَة (ج) قُرَى (قُرَى) - כפר

قِصَة (ج) قِصَص - סיפור

قَصِير - קצר, נמוך

قَلَم (ج) أَقْلَام - עט

كُرْسِيّ (ج) كُرَاسِي (كُرَاس) - כיסא

גִּלָּם ז' - דיבור, דברים

لُنْدَن - לונדון

مَبْرُوكَ عَلَى (ברכה) - اللَّهُ يَبَارِكُ فِيكَ / بِكَ (תשובה לברכה) - מזל טוב, תתחדש

مَتَى - מתי?

مَرْكَز (ج) مَرَكَز - מרכז

مَرْكَزِيّ - מרכזי

مَرِيض (ج) مَرَضَى - חולה

مَسَاء - ערב

مَسَاءُ الْخَيْر (ברכה) - مَسَاءُ النُّور (תשובה לברכה) - ערב טוב

مَسْجِد (ج) مَسَاجِد - מסגד

مُسْلِم (ج) مُسْلِمُونَ - מוסלמי

مَسِيحِيّ (ج) مَسِيحِيُّونَ - נוצרי

مِصْر - מצרים

مَكَان (ج) أَمَاكِن - מקום

مَكْتَبَة (ج) ات - ספרייה, מכתבה

مُمْتَاز - מצוין

نَبِيّ (ج) أَنْبِيَاء - נביא

هُؤْلَاء - אלה, האלה

وَالِد - אב, הורה

وَالِدَة - אם

وَرَاء - מאחורי (מקום)

وَطِيفَة - מטלה, תפקיד, משרה

وَقَف - (ع) يَقِف - עמד

يَمِين - ימין

يَوْمُ الْأَحَد - יום ראשון

يَوْمُ الْجُمُعَة - יום שישי

يَوْمُ الْخَمِيس - יום חמישי

يَوْمُ السَّبْت - יום שבת

חזרה לתוכן

אוצר המילים לכיתה ט*

(מעודכן לאוגוסט 2015)

* הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על פי סדר האלפבית כדי להקל על איתור מילים וצירופים.
2. אוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט, ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה.
3. מאגר מילים זה (יחד עם המאגרים של כיתות ז-ח) מהווה מאגר בסיסי לכיתה ט. יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.

4. נטיית הפעלים שבסוגריים - לידעה פסיבית בלבד (זיהוי והבנה).

إِتْفَاق (ج) - ات - הסכם	أَلْتِي - אשר (היא)	بَكِي - (ع' يَبْكِي) - בכה
إِجْتِمَاع - פגישה, כינוס	أَلْخَلِيل - חברון	تَاجِر (ج) - تَجَار - סוחר
إِجْتَمَعَ ب , مَعَ - נפגש עם	أَلَّذِي - אשר (הוא)	تَأْرِيخ - היסטוריה, תאריך
أَحَبَّ (ع' يُحِبُّ) - אהב, רצה	أَلَّذِينَ - אשר (הם)	تِجَارَة - מסחר
أَحْمَر - אדום	أَلشَّرْقُ أَلْأَوْسَط - המזרח התיכון	تِسْع/ة - תשעה
أَخْضَر - ירוק	أَلضَّفَة أَلْعَرَبِيَّة - הגדה המערבית	تَفَضَّل / تَفَضَّلِي - בבקשה! התכבד/י!
أَرْبَع/ة - ארבעה	أَللَّوَاتِي - אשר (הן)	ثَلَاث/ة - שלושה
أَزْرَق - כחול	أَلْمَانِيَا - גרמניה	ثَمَانِي (ثَمَانٍ) - שמונה
إِسْتَعْرَق - נמשך, ארך	أَلنَّاصِرَة - נצרת	ثَمَانِيَة - שמונה
إِسْتِرَاحَة - הפסקה	أَلْوَلَايَات أَلْمُتَّحِدَة - ארה"ב	جَاء - בא
إِسْتَقْبَل - קיבל את פני	أَمَّا... فَ - באשר ל-, הרי-	جَامِعَة (ج) - אוניברסיטה
إِسْتَمَعَ إِلَى - הקשיב ל...	إِمْتِحَان (ج) - מבחן	(أَلْجَامِعَة أَلْعَرَبِيَّة - הליגה הערבית)
أَسْوَد - שחור	إِمْرَأَة (ج) - נساء - אישה	جَرِيدَة (ج) - جَرَائِد - עיתון
إِشْتَرَك - השתתף	إِنْتَحَب - בחר	جَلْسَة (ج) - جَلْسَات - ישיבה
أَصْغَر - יותר קטן	إِنْتظَر - חיכה	حَرْب (ج) - حُرُوب - מלחמה
أَصْفَر - צהוב	بِأَلْقُرْب مِنْ - בקרבת-	حِزْب (ج) - أَحْزَاب - מפלגה
إِفْرِيقِيَا - אפריקה	بِدَايَة - התחלה	حَضَر - הכין
أَكْبَر - יותר גדול	بَرْنَامَج (ج) - بَرَامِج - תכנית	حَمَام - אמבטיה, מקלחת
أَلأَمَم أَلْمُتَّحِدَة - האו"ם	بَقِيَ (ع' يَبْقَى) - נשאר	حَارِطَة, حَرِيطَة - מפה

חזרה לתוכן

חֻבֵּז - לֶחֶם
חֲלִיץ - מפרץ
חֲמִשָּׁה - חמש / חמישה
זָכַר ל' יִזְכֹּר - זָכַר, ציין
רָאָה (ג) רָגַב - נוסע
רִאִישׁ הַבִּלְדִּיָּה - ראש העיר
רִאִישִׁי - ראשי, עיקרי
רִחְלָה (ג) אֵת - טיול
רְשָׁמִי - רשמי
זֶוּג / וּ - בעל / אשת, בן / בת-זוג
סָאָה - חצר
סָאֵל (ג) סֹאֵל - חוף
סָאֵן (ג) סָאֵן - תושב
סִבְעָה - שבעה
סִטָּה - ששה
סִפִּיר (ג) סִפִּיר - שגריר
סִיָּרָה (ג) אֵת - מכונית
סִידָה (ג) סִידָה - אדון, מר
סִידָה (ג) אֵת - גברת
שָׁהֵד א - צפה ב-, ראה
שָׁי - תה
שָׁכַר - יִשְׁכֹּר א - הודעה ל-
שָׁחַב (ג) אֶשְׁחָב - חבר, בעל (רכוש)
שָׁחִיב - נכון
שָׁחִיפָה (ג) שָׁחַף - עיתון
שָׁחִיף (ג) אֶשְׁחָף - חבר, ידיד
שָׁחִף (ג) שָׁחִף - עמוד (בספר)

שָׁחַב (ג) שָׁחַב - תמונה, צורה
שָׁחַב (ג) אֵת - מטוס
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - סטודנט
שָׁחַב - טבריה
שָׁחַב - אוכל, מזון
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - חזר
שָׁחַב - עולם
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - שנה
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - פועל, עובד
שָׁחַב - יקר, אהוב
שָׁחַב - עשר
שָׁחַב - עשרה
שָׁחַב - גדול, עצום
שָׁחַב - לימד
שָׁחַב - עזב
שָׁחַב - מערב
שָׁחַב - עזה
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - עשיר
שָׁחַב - פתאום
שָׁחַב - קבוצה
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - עונה, פרק
שָׁחַב - עונות השנה
שָׁחַב - קיץ, חֲרִיף - סתיו, שִׁתָּה - חורף, רִבִּיעַ - אביב)
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - עני
שָׁחַב - הרהר ב-, חשב על
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - ספל
שָׁחַב - הגיש

שָׁחַב - קריאה
שָׁחַב - רכבת
שָׁחַב ל' שָׁחַב - ישב
שָׁחַב - כדור
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - מילה
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - שחקן
שָׁחַב ל' שָׁחַב - שיחק
שָׁחַב - פגישה
שָׁחַב - להראות
שָׁחַב - כאשר
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - צבע
שָׁחַב - מים
שָׁחַב - מאכלים
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - תחרות
שָׁחַב - שיחות
שָׁחַב (ג) אֵת - תחנה
שָׁחַב (ג) אֵת - פעם
שָׁחַב - עסוק, תפוס (מקום, קו...)
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - בעיה
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - מפורסם
שָׁחַב (ג) אֵת - שדה תעופה
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - מסעדה
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - מבוקש, דרוש
שָׁחַב - יחד
שָׁחַב - מובן
שָׁחַב - קדוש
שָׁחַב (ג) שָׁחַב - נציג, שחקן (תיאטרון)

مَمْنُوع - אסור

مِنْطَقَة (ج) مَنَاطِق - יאזור

مُنْتَظَمَة (ج) אט - ארגון

مُهَنْدِس (ج) مُهَنْدِسُون - מהנדס

مَوْضُوع (ج) مَوَاضِيع - נושא

نَابِلُس - שכם

نَشَرَ لَا يَنْشُرُ - פרסם

نَصَف - חצי

نَظَرُ لَا يَنْظُرُ إِلَى - הביט, הסתכל

نَظِيف - נקי

نَهَايَة - סוף

هَاتِف (ج) هَوَاتِف - טלפון

هَام - חשוב

هَدِيَّة - מתנה

هَرَم (ج) أَهْرَام - פירמידה

وَاحِد - אחד

وَاسِع - מרווח, רחב

وَاشْنُطُن - וושינגטון

وَجَدَ (لَا يَجِدُ) - מצא

وَزِير التَّرْبِيَةِ - שר החינוך

وَزِير الثَّقَافَةِ - שר התרבות

وَزِير الْخَارِجِيَّة - שר החוץ

وَزِير الدَّاخِلِيَّة - שר הפנים

وَزِير الدِّفَاع - שר הביטחון

وَزِير الْمَالِيَّة - שר האוצר

وَضَعَ - (لَا يَضَعُ) - שם, הניח

وَقَد (ج) وَفُود - משלחת

وَقَعَ (لَا يَقَعُ) - נפל, שָׁכַן (עיר, כפר), התרחש

وَقَعَ عَلَى - חתם על

חודשי השנה: גִּנּוּן הַתַּיִן - ינואר, שִׁבָּט - פברואר, אֲדָר - מרץ, נִיסָן - אפריל, אֵיָר - מאי, חֲזִירָן - יוני, תָּמוּז - יולי, אָב - אוגוסט, אֵילּוּל - ספטמבר, תִּשְׂרִין הָאָוֶל - אוקטובר, תִּשְׂרִין הַתַּיִן - נובמבר, גִּנּוּן הָאָוֶל - דצמבר

אוצר המילים לכיתה י*

(מעודכן לאוגוסט 2015)

*הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על פי סדר האלפבית כדי להקל על איתור מילים וצירופים.

2. אוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה.

3. מאגר מילים זה (יחד עם מאגרי המילים של כיתות ז-ט) מהווה מאגר בסיסי לכיתה י.

יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.

4. נטיית הפעלים שבסוגריים - לידיעה פסיבית בלבד (זיהוי והבנה).

אָجַבַּ ל' יְجִיב - ענה	إِلَى اللِّقَاء (ברכה) - مَعَ السَّلَامَةِ (תשובה)	בָּנָה (ג) בָּנוּךְ - בנה
אָגְרִי ל' יִגְרִי - ניהל, ערך	לברכה) - להתראות - לך לשלום	בָּנִי ל' יִבְנִי - בנה
אָדִיב - סופר, אדיב	أَلَيْهוּدِيَّة - היהדות	תָּגוּל - טייל, סייר
אָרַד ל' יֵרִיד - רצה	إِمْتَحَن - בחן	תַּחַדָּת - שוחח
אָרְסַל - שלח	אָמַר (ג) אֲמֹר - עניין	תַּפְתֹּר - התפתח
إِسْتَعْمَلَ א - השתמש ב-	אָמַר (ג) אֲוַמַּר - צו, פקודה	תַּעֲוֹן - שיתף פעולה
إِسْتَقְלַל - עצמאות	אָמַר (ג) אֲמַרְא - נסיר, אמיר	תַּעֲאִיש - דו-קיום
إِشْتָרִי ל' יִשְׁתָּרִי - קנה	إِنْتِخَابَات - בחירות	תַּעֲלַם - למד
إِصْبَعَ נ' (ג) أَصَابِع - אצבע	إِنْعَقَد - נערך	תַּפְצֵל! (ציווי) - בבקשה! התכבד!
أَعْطَى אא ל' يُعْطِي - נתן את ל-	إِنْقَطَعَ - ניתק, נפסק	תַּקְדֵּם - התקדם
أَعْلַן - הודיע	أَهْل (ג) أَهَالِي (أَهَال) - בני משפחה,	תַּקְלֵם - דיבר, שוחח
إِفْتَتَح - פתח	אנשי-, הורים	תָּלַךְ - היא, ההיא
إِفْتָרَب מִן - התקרב אל	أَوَّل - ראשון, אُولִי - ראשונה	תַּמְרִין (ג) تَمَارِين - תרגיל
أَكْثَر מִן - יותר מ-	بَحَث - א, فِي דן ב-	תַּנְאוֹל א - טיפל ב-, עסק ב-
אָלָן - עכשיו	בְּרִלְמָן - פרלמנט	תַּנְזִימ - ארגון
أَلْتَوَرَا - התורה	بَطِيخ - אבטיחים	תַּוְגֵה - פנה
الصَّوْم / الصِّيَام - הצום	بَعْدَ عَد - מחרתיים	תִּין - תאנים
أَلْمَسِيحِيَّة - הנצרות	بَنْطُلُون - מכנסיים	تَقَاة - תרבות

جَائِزَة (ج) جَوَائِز - פרס	رَسْمِيّ - רשמי	صُحُفِيّ, صَحَافِيّ (ج) - وُن / يِن - עיתונאי
جَانِب - צד	رِيَاضَة - ספורט, رِيَاضِيّ - ספורטאי	صَرَخَ بِأَنَّ - הצהיר ש-
جَبَل (ج) جِبَال - הר	زَارَ أ (زُرْتُ, زُرْتَ) - ביקר ב-	صَعِب - קשה
جِسْم - גוף	زَعِيم (ج) زُعَمَاء - מנהיג	ضَابِط (ج) ضَبَّاط - קצין
جَمِيع - כל	زِيَارَة (ج) ات - ביקור	طَائِق - קומה
جَوْلَة - סיור	سَائِح (ج) سُبَّاح - תייר	طَالِب (ج) طُلَّاب, طَلَبَة - תלמיד, סטודנט
جَيِّد - טוב	سَاعَدَ أ - עזר ל-	طِفْل (ج) أَطْفَال - ילד, תינוק
حَاجَّ (ج) حُجَّاج - עולה רגל	سَاعَة (ج) ات - שעה	عَاقَب - העניש
حَال / حَالَة - מצב	سَأَلَ - שאל	عَالَجَ أ - טיפל ב-
حَدِيث - חדיש, מודרני, חדית' (מסורת מוסלמית)	سَكَنَ - גר	عَامَّ - כללי
حِذَاء (ج) أَخَذِيَة - נעל	سَلَام - שלום	عِدَّة - כמה, מספר
حَرْف (ج) حُرُوف - אות	سَمَحَ لَ يَسْمَحُ ل - הרשה ל	عَدَدَ مِنْ - כמה, מספר
حَصَرَ - א - נכח ב-	سَنَة (ج) سَنَوَات - שנה	عَرَبِيّ (ج) عَرَب - ערבי
حَلِيب - חלב	سَهَّل - קל	عُضُو (ج) أَعْضَاء - חבר ב-
حَوْل - מסביב ל-	سِيَاسَة - מדיניות, פוליטיקה	عَظِيم - גדול, עצום
خَاص - מיוחד, פרטי	سِيَاسِيّ - מדיני, פוליטי, פוליטיקאי	عَقَدَ - ערך, כינס
خَبَر (ج) أَخْبَار - ידיעה, חדשה	شَابَّ (ج) شَبَاب - בחור, צעיר	عَلَاَقَات - קשרים, יחסים
خَيْر - טוב	شَارَكَ - השתתף	عَلَّمَ - לימד
دَخَن - עישן	شَانَ (ج) شُؤُون - עניין, דבר	عَلَّمَ (ج) أَعْلَام - דגל
دَوْلِيّ, دَوْلِيّ - בינלאומי	شَخَص (ج) أَشْخَاص - איש	عَمَلِيَّة (ج) ات - פעולה, תהליך, פיגוע
دِين (ج) أَدْيَان - דת	شَخِصِيّ - אישי	عِنْد - אצל
ذَلِكَ - ההוא	شُرْطَة - משטרה, شُرْطِيّ - שוטר	فَارَزَ (فُزْتُ, فُزْتَ) - זכה, فَوْز - זכייה, ניצחון
رَأَى (رَأَيْتُ, رَأَيْتَا...) - ראה	شَرَكَة (ج) ات - חברה	فَتَّشَ عَنْ - חיפש את
رئيس (ج) رُؤَسَاء - נשיא, ראש, יו"ר	شَعَب (ج) شُعُوب - עם	فِرْقَة - להקה
رئيس الحُكُومَة / رئيس الوزراء - ראש הממשלה	شَمْس נ' - שמש	فَرِيضَة (ج) فَرَائِض - מצווה, חובה דתית
رئيسيّ - ראשי, עיקרי	شَهْر (ج) شُهُور - חודש	فَلَّاح (ج) - وُن / يِن - איכר
رَحَلَة (ج) ات - טיול, מסע	صَالُون - סלון	فَن - אומנות

قَتَان - אומן
 قَالَ - (قُلْتُ, قُلْتَ) - אמר
 قَامَ - (قُمْتُ, قُمْتَ) - קם
 قَامَ بِ (قُمْتُ, قُمْتَ) - ערך, ביצע
 قَامَ بِزِيَارَةٍ ל - ערך ביקור ב-
 قَامَ بِجَوْلَةٍ فِي - ערך סיור ב-
 قَرَّار (ج) את - החלטה
 قَرَّر - החליט
 قَمِيص (ج) قُمَصَان - חולצה
 كَانَ - (كُنْتُ, كُنْتَ) - היה
 كَرِيم - נכבד, נדיב
 كُلَّ عَامٍ وَأَنْتَ بِخَيْرٍ (ברכה) - وَأَنْتَ بِخَيْرٍ (תשובה לברכה) - שנה טובה, חג שמח
 كُلَّ عَامٍ وَأَنْتَ سَالِمٌ (ברכה) - وَأَنْتَ سَالِمٌ (תשובה לברכה) - שנה טובה, חג שמח
 كَلَب (ج) كِلَاب - כלב
 كَمْ - כמה
 كَنِيْس - בית כנסת
 كَنِيْسَة - כנסייה
 كَيْفَ حَالُكَ? (ברכה) - أَلْحَمْدُ لِلَّهِ (תשובה לברכה) - מה שלומך? - תודה לאל
 لَاعِب (ج) - وَنَ / - يَنْ - שחקן
 لَأَنَّ - מפני ש-
 لَحْم - בשר
 مَال (ج) أَمْوَال - כסף, רכוש
 مَبْسُوط - מרוצה, שבע רצון
 مُتَحَف - מוזיאון
 مُخْتَلِف - שונה
 مُدِير (ج) - وَنَ / - يَنْ, مُدْرَاء - מנהל
 مَرْحَبًا (ברכה) - مَرْحَبَتَيْن (תשובה לברכה) - שלום

مَسْئُول (ج) - وَنَ / - يَنْ - אחראי, פקיד בכיר
 مَسْئُول عَنْ - אחראי ל-
 مُسَابَقَة - תחרות
 مُسْتَشْفَى (مُسْتَشْفَى) - בית חולים
 مُسْلِم (ج) - وَנَ / - ינ - מוסלמי
 مَسِيحِي (ج) - وَנَ / - ינ - נוצרי
 مَشْرُوبَات - משקאות
 مُشْكِلَة (ج) مَشَاكِل / مُشْكِلَات - בעיה
 مَشْهُور (ج) - وَנَ / - ינ - מפורסם
 مَطْبَخ - מטבח
 مَطَر - גשם
 مَطْلُوب (ج) - وَנَ / - ינ - מבוקש, דרוש
 مَعَ السَّلَامَة (ברכה) - أَللَّهُ يُسَلِّمُكَ (תשובה לברכה) - לך לשלום, - האל יברך לשלום
 مِعْطَف (ج) مِعَاطِف - מעיל
 مُعَلِّم (ج) - وَנَ / - ינ - מורה
 مُعَلِّمَة (ج) את - מורה
 مَكَان (ج) أَمَاكِن - מקום
 مَكَّة - מכה
 مَلَابِس - בגדים
 مَلْعَب - מגרש משחקים
 مُمْتَاز (ج) - وَנَ / - ינ - מצוין
 مُمَثِّل (ج) - وَנَ / - ינ - נציג, שחקן
 مَمْنُوع - אסור
 مِنَ الْمُتَوَقَّعِ أَنْ - צפוי ש-
 مِنَ الْمُقَرَّرِ أَنْ - הוחלט, נקבע ש-
 مِنْ فَضْلِكَ / فَضْلِكُمْ - בבקשה ממך / מכם
 مَنَافِع - שירותים

مَنْعَ - א מִן - מנע את- מ-, אסר את- על-

مُهَنْدِس (ج) - وَنَ / يَنَ - מהנדס

مُوَاطِن (ج) - وَنَ / يَنَ - אזרח

مَوْجُود - נמצא, ישנו

مَوْضُوع (ج) - مَوَاضِيْع, מוֹצְוּעוֹת - נושא

مُوظَّف (ج) - وَنَ / يَنَ - פקיד

نَبَأ (ج) - أَنْبَاء - ידיעה

نَتِيْجَة (ج) - نَتَائِج - תוצאה

نَجَحَ - הצליח

نَهَر - נהר

هَاتِفَ نَقَالَ / هَاتِفَ خَلَوِيَّ / هَاتِفَ مَحْمُول - טלפון נייד, סלולרי

هَدَف (ج) - أَهْدَاف - מטרה

وَأَفَقَ عَلَى - הסכים על-

وَزَارَة - משרד (של שר)

وَصَلَ - הגיע

وَقْتُ (ج) - أَوْقَات - זמן

وَقَعَ ل' يَقَعُ - נמצא, שכן, נפל, אֲלֻוָּאֻע - השוכן

وَقَفَ ל' يَقِفُ עמד

يَوْمَ الْاَحَد - יום ראשון

يَوْمَ الْاِثْنَيْن - יום שני

يَوْمَ الْثُلَاثَاء - יום שלישי

يَوْمَ الْاَرْْبَعَاء - יום רביעי

يَوْمَ الْخَمِيْس - יום חמישי

يَوْمَ الْجُمُعَة - יום שישי

يَوْمَ السَّبْت - יום שבת

חזרה לתוכן

אוצר המילים בעיתונות לכיתה יא*

(מעודכן לאוגוסט 2015)

*הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על פי סדר האלפבית, כדי להקל על איתור מילים וצירופים.
2. אוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה.
3. מאגר מילים זה (יחד עם מאגרי המילים של כיתות ז-י) מהווה מאגר בסיסי לכיתה יא.

יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.

אֶجְנִי (ג) אֶגְנִיב - זר	אֶסְתֵּמֶר - נמשך / אֶסְתֵּמֶר בִּי - המשיך ב-	אֶלְמֻקֵּל - הבא
אֶתְּגֶה - פנה, שם פניו אל / אֶתְּגֶה - כיוון	אֶסְתַּכֵּר - גינה	אִמְרָה (ג) נִסְא - אישה (אֶלְמְרָה - האישה)
אֶתְחַד - התאחדות, פדרציה	אֶסְרֶה - משפחה	אֶמֶן - ביטחון
אֶתְחַד - נקט, קיבל (החלטה)	אֶשָּׂר אֵלַי - הצביע על-, רמז על-	אֶנְתָּשֶׁר - התפשט, התפרס, נפוץ
אֶתְחַל (ג) אֵת - קשר, מגע	אֶשְׁטַדֵּם - התנגש	אֶנְתָּזֶר - חיכה
אֶתְחַל עָלַי - הסכים על-, בעניין-	אֶשְׁאֵף - הוסיף	אֶנְתָּל - עבר
אֶתְחַמַּע - פגישה, מפגש, התכנסות	אֶשְׁרֵב עַן - שבת מ-	אֶנְסַחֵב - נסוג
אֶתְחַמַּע - חברתי, סוציאלי	אֶעֱרֹף בִּי - הכיר ב-, הודה ב-	אֶנְפַּחֵר - התפוצץ
אֶתְחַל (ג) אֵת - אמצעי, צעד, הליך	אֶעֱתֵד - חשב	אֶהֱם - חשוב יותר
אֶתְחַל בִּי - חגג את	אֶעֱתֵל - עצר	אֶהֱמִיָּה - חשיבות
אֶתְחַל - כבש	אֶעֱרֵב עַן - הביע את-	בָּע ל' יִיבֵע - מכר
אֶתְחַל - בחר	אֶגְלִיָּה - רוב	בָּדַל גְּהוּדָא - השקיע מאמצים
אֶחַד + פועל בעתיד - התחיל ל-	אֶגְלִי - סגר, נעל	בַּעַתְּ - שלח
אֶדָרָה - הנהלה	אֶפְתָּח אֵעָלַי - הציע את- ל-	מִנְאִסָּה - לרגל
אֶדָעָה - שידור, תחנת שידור	אֶפְתָּח - כלכלה	תְּבָדַל - חילוף, התחלפות
אֶדְהָב - טרור	אֶפְתָּח - כלכלי	(תְּבָדַל תִּגְרִי - סחר חליפין)
אֶדְהָבִי (ג) אֶדְהָבִי - טרוריסט	אֶפֶל - פחות מ-	תִּגְרִי - מסחרי
אֶזְמָה (ג) אֶזְמָת - משבר	אֶפְלִיָּה (ג) אֵת - מיעוט	תִּגְרִיָּה (ג) תִּגְרִיב - ניסיון
אֶסְתָּנֵף - חידש	אֶגֶד - הדגיש, אישר	תִּרְאָס - עמד בראש

تَزَوَّجَ - התחתן
 تَسَلَّمَ - קיבל לידו, לקח
 تَطَوَّرَ (ج) - התפתחות
 تَظَاهَرَ - הפגין
 تَعَزִיז - חיזוק
 تَعْلִיק - פרשנות, תגובה, "טוקבק"
 تَغִייר - השתנה
 تَفְאִייל - פרטים
 تَقְרִיר (ج) - תְּקָרִיר - דו"ח
 تَوֹجֶה إِلَی - פנה אל
 تَوֹقֵעַ א - ציפה ל-
 تَوֹרֶה - מהפכה
 جَدִיר بِالذֵכَرِ أَنَّ - ראוי לציון ש-
 جُنْدִי (ج) - جُنُود - חייל
 جَوּ - אוויר
 جَوּי - אווירי
 جֵיִש - צבא
 حَاجֵז (ج) - حَوَاجֵז - מחסום
 حَادִיִת (ج) - حَوَادִיִת - אירוע, מקרה, תאונה
 حَارִס (ج) - حُرָאס - שומר, מאבטח حِرָאסֶה - שמירה
 حَاوֵל - ניסה, מְחַוֵּלֶה - ניסיון
 חֲתִי - עד, כדי ש-
 חֲדָ (ج) - حُدُود - גבול, גבולות
 חֲדַתְּ קרה, אירע
 حֲצֵר - א - נכח ב-
 حَقֻּ (ج) - حُقُوق - זכות
 חֵל (ج) - حُلُول - פתרון

حִמָּיֶה - שמירה, הגנה
 حَوֵאִי - בערך, בקירוב
 חֵיִת - מקום שם
 حَارֵג - מחוץ ל- (الْخَارِج - חו"ל)
 خֵייר (ج) - خُيْرَاء - מומחה, בעל ניסיון
 خُطُוֹה (ج) - خُطُואַת - צעד
 דֶאֱחַל - בתוך
 דֶאֱחָא - תמיד
 דֶאֱפֵעַ עֵן - הגן על-
 דֶפֶאע - הגנה
 דֶמֶר - הרס, החרוב
 זֶלֶק - ההוא - وَזֶלֶק... / לִזֶלֶק - לכן / בֶּעֱדֵ זֶלֶק - אחר כך /
 גֶזֶלֶק - כמו כן / מֵעֵ זֶלֶק - עם זאת, למרות זאת / זֶלֶק - זה / זאת (לדוגמה: سَمِعْتُ זֶלֶק)
 رֵיִיס الأَرْكَان - הרמטכ"ל
 رֶחֶבַּ ב - קיבל את- בסבר פנים יפות
 רֶעֶם - למרות
 رֶפֶצַּ - דחה, סירב
 רֶפֶעַ - הרים
 سֶאִיח (ج) - سَيَّاح - תייר / سَيَّاحֶה - תיירות
 سֶאִבִּי - קודם
 سֶבֶב (ج) - أَسْبَاب - סיבה / بِسَبֶב - בגלל, בשל
 סֶרִיע - מהיר
 سֶפֶאֶרֶה / سَفָרֶה (ج) - שגרירות
 סֶלֶח (ج) - أَسْلِحֶה - נשק
 סֶלְטֶה - שלטון, שליטה, רשות
 סֶמַחַ ל - הרשה ל-
 שֶאֶרֶק - השתתף

שָׁאן (ג) שְׁוּון - עניין
שְׁחַל - עבודה
שְׁחַל מְנִיבָא - עבד במשרה
שְׁחִיק (ג) אֶשְׁקָא - אח (ביולוגי)
שְׁכָל - הרכיב, היווה
שְׁכָל - צורה, אופן
שָׂרוּחַ (ג) שְׂוָרִיחַ - טיל
זִיד - נגד
טָוֹר - פיתח
טִיָּאר (ג) טִיָּאָן / טִיָּאָן - טייס
טִיָּרָאן - תעופה
עָאד ל' יַעְוֹד - חזר, שב, עֹדָה - שיבה, חזרה
עָאשׁ ל' יַעִישׁ - חי
עֲבֵר עֵן - הביע, ביטא את
עֲדָד (ג) אֶעְדָד - מספר, גיליון (של עיתון)
עֲדֹו (ג) אֶעְדָא - אויב
עֲרַשׁ אַלְעִי - הציג, הציע את-ל-
עֲסִקְרִי - צבאי
עֵינִי אַא - מינה את-ל-
פִּתְרָה - תקופה
פִּקְטָא - רק, בלבד
פִּכְרָה - רעיון
פִּי אֶעְקָב - בעקבות
פִּי נִטָּאק - במסגרת
פִּאִיד (ג) פִּאִידָה - מפקד, מנהיג
פִּאִבֵּל - פגש, ראיין, מִפְּאִילָה - פגישה, ראיין
נִקְלָא - העביר

פִּאִמַּבְוֹלָה - ערך סיוור
פִּזִּיָּה (ג) פִּזִּיָּאָא - בעיה, תביעה משפטית
פִּזָּאעַ עֲרָה - רצועת עזה
פִּוֹה (ג) אַת - כוח
פִּוִּי - חזק
קִפֵּחַ א - נאבק ב-
קִמָּא - כמו כן, כמו ש-
לִכְנָה (ג) לִכְנָאן - ועדה
לִדִּי - אצל
לִקָּא - פגישה
מִוִּמֶר שְׁחִפִּי - מסיבת עיתונאים
מִוִּמֶר קִמָּה - ועידת פסגה
מִוִּחְרָא - לאחרונה
מִבְּחִתָּא - דיונים
מִבְּדָרָה (ג) אַת - יוזמה
מִכְמוּעָה (ג) אַת - קבוצה
מִתְּחַדֵּת בִּאֶסְמ / נָאִיק בִּלְסָאן - דובר בשם-, מטעם-
מִתְּל - כמו
מִכָּאֵל (ג) אַת - תחום
מִכְתָּמַע - חברה
מִדְרָסָה אִנְתִּיָּתִיָּה - בית ספר יסודי
מִדְרָסָה אִגְדָּאִיָּה - חטיבת ביניים
מִדְרָסָה תַּאֲוִיָּה - בית ספר תיכון
מִרָאִסֵּל - כתב
מִרְחָלָה (ג) מִרְחָל - שלב
מִסְאָלָה (ג) מִסְאָל - שאלה, בעיה
מִסְתָּשָׂר (ג) טִיָּאָן / טִיָּאָן - יועץ (קנצלר)

מִסְתָּבֵל - עתיד
מִסְלָח (ג) טִיָּאָן / טִיָּאָן - חמוש, מזוין
מִסִּירָה - תהליך, צעדה, תהלוכה
מִשְׂרֹוע (ג) אַת, מִשְׂרָיִע - פרויקט, תכנית
מִסְדֵּר (ג) מִסְדֵּר - מקור
מִזְאָרָה (ג) אַת - הפגנה
מִזְאָרָה - אופוזיציה
מִזְלֹומָא - ידיעות, אינפורמציה
מִזְלֹומָא - משא ומתן
מִזְלֹומָא - תמורת, לעומת-
מִזְלֹומָא - למען, כדי
מִזְלֹומָא - דיונים
מִזְלֹומָא - תמרונים
מִזְלֹומָא (ג) טִיָּאָן / טִיָּאָן - נציג
מִזְלֹומָא - מאז, מזה, לפני
מִזְלֹומָא (ג) מִזְלֹומָא - מקצוע
נָאִיק בִּלְסָאן - דובר מטעם
נָאִיק א - דן, התווכח
נָאִיק יִשָּׁן
נָאִיק - הצלחה
נָאִיק (ג) אֶנְחָא - בכיוון, לעבר, בערך, בקירוב /
(פִּי אֶנְחָא אֶלְבָּא - ברחבי הארץ)
נִסְבָּה - אחוז, שיעור / בִּלְנִסְבָּה אֶלְי, ל - ביחס
ל-, לגבי-, לדעת-
נִסְבָּה (ג) נִסְבָּה - טקסט
נִזְרָא (ג) נִזְרָא - עמית
נִזְרָא - משטר, שלטון, סדר

هَامَّ , مُهَمَّ - חשוב
هَدَفَ - إِلَى - שאף ל... הציב את-כמטרה
هُوِيَّة - זהות/ بِطَاقَة هُوِيَّة - תעודת זהות
وَاصَلَ أ/ فِي- המשיך ב-
وَجَبَ - يَجِبُ أَنْ - חובה ל-
وَسِيلَة (ج) وَسَائِل - אמצעי
وَكَالَة / وَكَالَة (ج) א - סוכנות
وَضَعَ (ج) أَوْضَاع - מצב
وَطَن - מולדת
وَطَنِيّ - לאומי
وَقَفَ إِطْلَاقَ النَّار - הפסקת אש

אוצר המילים בעיתונות לכיתה יב*

(מעודכן לאוגוסט 2015)

*הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על פי סדר האלפבית, כדי להקל על איתור מילים וצירופים.
2. אוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה.
3. מאגר מילים זה (יחד עם המאגרים של כיתות ז-יא) מהווה מאגר בסיסי לכיתה יב.

יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.

إَتَّهَمَ - האשים	إِعْتَبَرَ - אא - חשב את- ל... يُعْتَبَرُ / يُعَدُّ - נחשב ל-
أَثَّرَ - השפיע	أَفَادَ - מסר (ידיעה), הודיע
أَثْنَاءَ - בזמן-, במשך-	أَفْرَجَ عَنْ - שחרר
إِحْتِاجَ إِلَى - נזקק ל-	أَقَامَ - הקים, ערך, שהה, התגורר
إِحْتِجَّ عَلَى - מחה על-	أَقَرَّ - אישר
إِحْتَرَمَ - כיבד	إِلَّا - אלא, מלבד-
آخِرَ, نِ الْآخِرَى - אחר, נוסף	أَلْبَحْرُ الْأَبْيَضُ الْمُتَوَسِّطُ - הים התיכון
أَدَّى إِلَى - גרם ל-, הביא לידי	أَلْبَحْرُ الْأَحْمَرُ - ים סוף (הים האדום)
إِرْتَفَعَ - עלה, התרומם	الْتَقَى - פגש
إِرْدَادَ - גדל, התרבה	الْعَامِيَّة - (השפה) המדוברת
إِسْتَحْدَمَ א - השתמש ב-	الْعَى - ביטל
إِسْتَطَاعَ - יכול, היה ביכולתו	الْفُصْحَى - (השפה) הספרותית, התקנית (שפה רהוטה)
إِسْتَعَدَّ ל - התכונן ל-	إِمْكَانِيَّة (ج) - אפשרות
أَسِير (ج) أَسْرَى - שבוי, אסיר	أَمِينٌ عَامٌ - מזכ"ל
أَصَابَ أ - פגע ב-, פצע/ أُصِيبَ - נפגע, נפצע / مُصَابٌ - פצוע	إِنْتَهَى - הסתיים
أَصْبَحَ - נהיה, נעשה	إِنْضَمَّ إِلَى - הצטרף ל-
أَظْهَرَ - הראה	أَوْضَحَ - הבהיר, הסביר
إِعَادَةَ - חידוש	آيَةُ (ج) آيَات - פסוק (מן הקוראן)
إِعْتِبَارًا مِنْ - החל ב-	إِجَابِيٌّ - חיובי

חזרה לתוכן

חָאֵז (ג) חֹאֵז - מחסום

סוהר

עֵבֶר - מעבר ל-, דרך-

عَدَم + מצדר - אי-, חוסר-, היעדר
 عَقَب - עקב, בעקבות
 عِلْم - ידע, מדע / עِلְמִי - מדעי
 عُنْف - אלימות
 غَيْر - שינה
 غَيْر - זולת, מלבד, חוץ מ-
 فَرْد (ج) אִפְרָד - איש
 فَسَاد - שחיתות
 قَانُون (ج) قَوَانִין - חוק
 قَتَلَ הַהֲרָג
 قَدَّر - העריך
 قَنَاء (ج) قَنَوَات - ערוץ, תעלה, אפיק
 قِيَادَة - מפקדה, הנהגה / قِيَادِي - בכיר, מפקד, מנהיג
 قِيَمَة (ج) قִיַם - ערך
 كَافَّة - כל
 كَامِل - שלם
 كَشَف - גילה, חשף
 كَهْرَبَاء - חשמל
 كَيَان - ישות
 لَا بُدَّ مِنْ - אין מנוס מ-
 لَاجِئ (ج) لَوֹ / לַיֵּן - פליט
 مَادَّة (ج) مَوَاد - חומר, נושא
 مُبَاشِر - ישיר
 مُبَاشَرَة - מיד, ישירות ל-
 مَبْدَأ (ج) مَبَادِئ - עיקרון, יסוד
 مَبْلَغ (ج) مَبَالِغ - סכום
 مُتَبَادِل - הדדי

مَثَلًا - למשל
 مَجَلَّة (ج) אַת - מגזין, כתב עת
 مَجْلِس (ج) مَجَالِس - מועצה
 مَحْكَمَة (ج) مَحَاكِم - בית משפט אَلْمَحْكَمَة الْعُلْيَا - בית המשפט העליון
 مَحَلِّي - מקומי
 مُخَذَّرَات - סמים
 مُخَيِّم (ج) אַת - מחנה
 مُدَّة - פרק זמן
 أَلْمَزِيد مِنْ - עוד, תוספת
 مَسْئُولِيَّة - אחריות
 مُسْتَوَى (مُسْتَوَى) - רמה, דרג, מישור
 مُسْتَوֵן (ج) لَوֹ / לַיֵּן - מתיישב, מתנחל
 مَشْبُوه (ج) لَوֹ / לַיֵּן - חשוד
 مُعَاهَدَة - חוזה, הסכם, ברית
 مُعْظَم - רוב
 مُعَيَّن - ממונה, מסוים
 مَقَر - מטה, מושב (של מפקדה), משכן
 مُنَاسِب - מתאים
 مِنْ أَلْمُمْكِن - אפשרי, ייתכן
 مَنَزِل (ج) مَنَازِل - בית, משכן
 مِنْ قَبْلِ - מטעם...
 مُهَاجِر (ج) لَوֹ / לַיֵּן - מהגר
 مِهْرَجَان - חגיגה, פסטיבל
 مُهِמَّة (ج) אַת, مَهَام - משימה, תפקיד
 مَوْقِع (ج) مَوَاقِع - אתר (באינטרנט), עמדה
 مَوْقِف (ج) مَوَاقِف - תחנה, עמדה (מَوْقِف מִן - עמדה כלפי)
 مَيِّدَان - כיכר, שטח, שדה

مِيزَانِيَّة - תקציב
مَشْرُوع مِيزَانِيَّة - הצעת תקציב
نَائِب (ج) نَوَّاب - סגן, ציר (בפרלמנט)
نَاشِط / نَشِيط (ج) نَشْطَاء - פֶּעִיל
نَشَاط - פעילות
نَفَى - הכחיש, שלל
نَقَّد - ביצע
نَفْس אל - אותו ה-
نَوْع (ج) أَنْوَاع - סוג, מין
نَوَوِي - גרעיני, אטומי
هَاجَم - תקף
هَبَّط - נחת
هُجُوم - התקפה
هَدَّد א - איים על
هَكْذَا - כך
هَيْئَة (ج) ات - ארגון, גוף, צוות
وَاجَهَة א - עמד בפני, נתקל ב, התמודד עם
وَحَدَهُ - לבדו
وَصَف - תיאר
يُوجَد - ישנו, נמצא

אתרי אינטרנט מומלצים

מידע על הוראת השפה למורים ולתלמידים

אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים < תכניות לימודים < חטיבה עליונה < לשון ערבית
www.edu.gov.il/tal/portal

אתר הפיקוח על הוראת הערבית כולל פורום פעיל (עברית)
http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/ArabSafa/MaChadash/Ma_Chadash.htm
או: דרך אתר אוח משרד החינוך < אתרי אוח < מפמ"ר ערבית ועולם האסלאם

אתרי עזר למורים ולתלמידים

אתר דיואן ללימוד ערבית כולל חיפוש במילון מקוון איילון-שנער (עברית+ערבית) [/http://d1.snunit.k12.il](http://d1.snunit.k12.il)

אתר "תמארין" תרגול ללומדי השפה הערבית בחטיבה העליונה (עברית) <http://clickit3.ort.org.il/takmarin/page.clickit>

אתר ערבית של כרמית בר-און מבית הספר העל-יסודי ע"ש בגין בראש העין, הכולל מידע לתלמידים, חומרי לימוד, קישורים לאתרים בערבית, שיחון בערבית מדוברת ועוד (עברית)

<http://www.linnet-pro.net/il/aravit>

אתר ערבית של יצחק זיסק מבית הספר צייטלין הכולל חומר על האסלאם, קישורים, פתגמים, שעשועים ובלשנות (עברית)
<http://www.zeitlin.tlv.k12.il/old/aravit.htm>

אתר ללימוד הערבית המדוברת במסגרת אתר גלים (מבית סנונית) הכולל פעילויות, משימות ומשחקי מילים (עברית+ערבית)
[/http://www.yasalam.org.il](http://www.yasalam.org.il)

מאגר מת"ל של מכללת קיי בבאר שבע הכולל דפי עבודה ופעילויות בערבית לגילאים צעירים (עברית+ערבית)
http://kaye7.school.org.il/arab_activities.htm

לימוד ערבית במרכז ימדה ללימוד שפות של אוניברסיטת אורגון (אנגלית) <http://babel.uoregon.edu/yamada/guides/arabic.html>

לימוד אותיות הא"ב הערבי (אנגלית)

<http://www.funwitharabic.com/intro.html>

מידע על מדינות ערב

אינפורמציה נרחבת על מדינות ערב במזה"ת ובצפון אפריקה באנציקלופדיה של המזרח (אנגלית) [/http://i-cias.com](http://i-cias.com)

אתר ובו מידע על מדינות ערב - דגל, היסטוריה, גיאוגרפיה, תרבות, כלכלה וממשל (אנגלית)

[/http://www.arab.net](http://www.arab.net)

אתר (אנגלית) על מדינות ערב השונות (ערים, תרבות, חינוך, ממשל, תיירות ועוד)

[/http://www.arabbay.com](http://www.arabbay.com)

מפות של המזרח התיכון - אוניברסיטת טקסס (אנגלית)

http://www.lib.utexas.edu/maps/middle_east.html

חדשות בשפה הערבית

דף קישוריות לאמצעי התקשורת בערבית - עיתונים ומגזינים (אנגלית)

<http://www.sahafa.com/newspapersandmagazines.aspx>

דף קישוריות לחדשות, עיתונות, כתבי עת, מנועי חיפוש ואסלאם (ערבית)

[/http://www.rwabet.com](http://www.rwabet.com)

רשת חדשות בערבית - מוחיט

[/http://www.moheet.com](http://www.moheet.com)

חדשות מהעולם הערבי של google (ערבית)

http://news.google.co.il/nwshp?ned=ar_me

אתר משרד החוץ הישראלי (ערבית) - אל-תואצל

<http://www.altawasul.com/MFAAr>

מילונים וחומרי-עזר

מילון איילון שנער המקוון (ערבי-עברי, עברי-ערבי)

[/http://www.arabdictionary.huji.ac.il](http://www.arabdictionary.huji.ac.il)

אתר מילונאות ערבית של חברת "צח'ר" הכולל תרגום דו-כיווני אנגלי-צרפתי-ערבי
[/http://qamoos.sakhr.com](http://qamoos.sakhr.com)

מילון אנגלי-ערבי
<http://www.alburaq.net/dictionary/transform.cfm>

אתר הכולל מאות מונחונים וערכים שונים בתרגום מעברית לערבית
[/http://www.qawamis.up.co.il](http://www.qawamis.up.co.il)

תרבות ואמנות מוסלמית

מוזיאון לאמנות האסלאם (עברית)
[/http://www.islamicart.co.il](http://www.islamicart.co.il)

על שירים ומשוררים ערבים (ערבית)
[/http://arabicpoems.com](http://arabicpoems.com)

דת האסלאם והיסטוריה

אנציקלופדיה (ערבית) מקיפה על האסלאם, הכוללת קוראן ופרשנות על כל סורה, חדית, סיפורי הנביאים, ההיסטוריה המוסלמית ותולדות הח'ליפים והשושלות השונות
[/http://www.islampedia.com](http://www.islampedia.com) (الموسوعة الإسلامية المعاصرة)

אנציקלופדיית האתרים האסלאמיים (ערבית) - אסלאמיאת (אתרים על הקוראן, על החדית, פרשנות הקוראן, נושאים בקוראן, שמיעת פסוקים מהקוראן ועוד)
<http://www.islamiyyat.com/islamic-sites-index.htm>

אנציקלופדיית האתרים האסלאמיים (ערבית) כוללת חומר מקיף על הקוראן ופרשנותו, על החדית, מצוות היסוד, שמות האל ועוד
[/http://www.khayma.com/alajmi33](http://www.khayma.com/alajmi33)

ערך ב"ויקיפדיה" על האסלאם - מאפיינים, אמונות, הלכה, חגים ורקע היסטורי (עברית)
<http://he.wikipedia.org>

ערך ב"ויקיפדיה" על האסלאם - דת, היסטוריה ומצוות היסוד (אנגלית)
<http://en.wikipedia.org/wiki/Islam>

על חמשת עמודי האסלאם (אנגלית)

<http://www.islamicity.com/mosque/pillars.shtml>

אסלאם 101 (אנגלית) - על הקוראן, ההלכה המוסלמית והשוואה בין הדתות השונות

<http://islam101.com/index.htm>

אסלאם ONLINE (אנגלית) - על דת האסלאם, קוראן, חדית, עלייה לרגל ועוד

[/http://www.islamonline.com](http://www.islamonline.com)

קונקורדנציה לקוראן (ערבית)

<http://www.holyquran.net/search/sindex.php>